

SUOMEN LAIKAJÄRJESTÖ RY.

VENÄLÄIS-EUROOPPALAISEN LAIKAN JALOSTUKSEN UUSI TAVOITEOHJELMA 2026–2030

Hyväksytty Suomen Laikajärjestö ry:n hallituksessa	xx.xx.xxx
Hyväksytty Suomen Laikajärjestö ry:n vuosikokouksessa	XX.XX
Hyväksytty SKL:n jalostustieteellisessä toimikunnassa	XX.XX.XX

Sisältö

1. YHTEENVETO.....	3
2. RODUN TAUSTA	4
2.1 Rodun alkuperä.....	4
2.2 Rodun kehitys nykyiseen muotoon	4
2.3 Rodun tulo Suomeen	5
2.4 Rodun käyttötarkoitus	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE.....	8
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	8
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	16
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun tarkoituksesta	17
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	17
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	17
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen.....	19
4.3. Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet.....	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	27
4.3.4 Lisääntyminen	27
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	28
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä hyvinvointi- ja terveysongelmista	28
4.4. Ulkomuoto.....	28
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	33
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	35
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	35
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	36
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	40
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	42
6.4.1 Varautuminen ongelmiin.....	43
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	45
7. LÄHTEET.....	46

1. YHTEENVETO

Venäläis-eurooppalaisen laikan jalostuksentavoiteohjelmassa (JTO) kerrotaan lyhyesti rodun alkuperästä, historiasta ja taustasta, sekä siitä, miten ja keiden toimesta venäläis-eurooppalainen laika tuli Suomeen. JTO:sta löytyy tietoa, niin venäläis-eurooppalaisen laikan kasvattajille, kuin koiranomistajille tai sen hankkimista suunnitteleville. Siinä tarkastellaan rodun nykytilaa sekä mihin tulevaisuuden jalostustavoitteissa tulisi tähdätä, jotta turvattaisiin rodun populaation monimuotoisuus, sekä suosio moniriistaisena metsästyspystykorvana.

Venäläis-eurooppalaisen laikan jalostuksessa tulee pyrkiä pitämään yllä rodun monimuotoisuus matalalla sukusiitosasteella ja samalla pitää huoli rodun terveydestä ja hyvästä luonteesta. Ennen kaikkea kuitenkin tulee säilyttää ja kehittää metsästys- eli käyttöominaisuuksia silmällä pitäen rodun moniriistaisuus. Rodun merkittävin haaste on, ettei sen hyviä käyttöominaisuuksia saada riittävästi esille. Venäläis-eurooppalaisen laikan omistajia tuleekin kannustaa rodunomaisiin käyttökokeisiin ja jatkaa varsinkin LINT-koetuloksissa viime vuosina näkyntä positiivista kehitystä myös HIRV-kokeiden puolelle. Myös pienpetotestien tekemiseen tulee kannustaa.

Käyttöominaisuuksien parantamiseksi tulee jalostussuunnitelmissa ottaa huomioon paritukseen käytettävien koirien toisiaan täydentävät ominaisuudet. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota terveyteen ja pyrittävä varmistamaan, että rodun rakenne (erityisesti lonkat) pysyy riittävän hyvänä.

Haasteita tulee myös pienehköstä populaatiosta, joka voi johtaa sukusiitosasteen nousuun ja geenipohjan kaventumiseen, josta pitkällä aikajänteellä seuraa väistämättömästi rodun terveys- ja käyttöominaisuuksien romahtaminen. Tuontikoirien ennakkoluuloton käyttö jalostuksessa on tuonut hyviä tuloksia rodulle niin käyttöominaisuuksien valossa kuin geenipohjan laajentumisena ja sitä täytyy jatkaa myös tulevilla viisivuotiskaudella.

Rodun ulkomuodossa ei ole merkittäviä haasteita ja seuraavalla viisivuotiskaudella riittää, että koirat ovat hyviä rotunsa edustajia.

Jalostuksentavoiteohjelmasta löytyvät kaikki tarvittavat tiedot ja keinot, joilla venäläis-eurooppalaista laikaa pyritään entisestään kehittämään, jotta se säilyttäisi asemansa metsästyskoirana Suomessa.

2. RODUN TAUSTA

2.1 Rodun alkuperä

Venäläis-eurooppalaiset laikat ovat kotoisin nykyisen Venäjän Euroopan-puoleisen osan pohjoiselta metsävyöhykkeeltä. Varsinainen alue, jolta ne ovat peräisin, on nykyinen Komin tasavalta. Sieltä ovat peräisin myös vanhat nimitykset kuten syrjäni laika, komi-syrjäni laika ja komi laika. Voimakkaasti tapahtuneen teollistumisen seurauksena pohjoisille metsästysalueille alettiin tuoda paljon muunkin rotuisia koiria. Pito-olosuhteiden alkukantaisuuden ja alkeellisenkin valinnan puuttumisen seurauksena syrjäni laikojen maantieteellinen eristyneisyys ja rotupuhtaus hävisivät.

2.2 Rodun kehitys nykyiseen muotoon

Varsinaisen venäläis-eurooppalaisen laikan jalostustyö alkoi toisen maailmansodan jälkeen ja sen perustana olivat tyypiltään samankaltaiset Pohjois-Uralin ja Länsi-Siperian laikakannat, jotka olivat vielä puhtaita risteymistä. Jalostus painottui lähinnä Moskovan ympäristöön ja johtavassa asemassa oli Kalinin alueella, Konakovin piirissä sijaitseva VNIO:n kennel (VNIO = yleisliittolainen metsästyksentutkimuslaitos). Rodun kantayksilöinä pidetään kennelissä syntyneitä pentuesisaruksia Putik 65/1 ja Pomka 76/1, joiden isä oli Komin ASNT:stä tuotu Muzgar ja äiti ostjakkityyppinen (länsi-siperian) laika Pitjuh II. Putik ja sen jälkeläiset olivat erinomaisia käyttökoiria, erityisesti turkiseläinten metsästyksessä. Ne olivat myös ulkomuodoltaan vaikuttavia. Putikin perusteella laadittiin rodun ensimmäinen rotumääritelmä, joka on pohjana rotumääritelmälle vielä nykyisinkin.

Rodun taso oli ulkomuoto-ominaisuuksien suhteen aluksi heikko ja rotutyypin periytymisvarmuus huono. Erityisesti narttujen keskuudessa tavattiin pienikokoisuutta ja rodussa esiintyi yleisesti myös mm. pitkärunkoisuutta, liian pitkää tai heikosti kehittyneitä karvapeitettä, kapeapäisyyttä, haja-asentoisia korvia ja vaaleita silmiä. Mustavalkoisen värin lisäksi esiintyi myös harmaata, harmaankirjavaa, punaista ja punaisenkirjavaa. Tähän tilanteeseen vaikutti luonnollisesti rodun nuoruus sekä rodun syntyvaiheisiin ja kehitykseen liittyvät poikkeukselliset piirteet.

Alkuaikoina rotuun liitettiin Neuvostoliiton Euroopan-puoleisen alueen suhteellisen kirjavaa laikakantaa, joka oli jo merkittävästi risteytynyt ja poikkesi merkittävästi osin jo hyväksytystä rotumääritelmästä. Tämä vaikeutti uuden rodun luomistyötä. Rodun jalostusta jarruttivat lisäksi uuden rotuluokituksen vastustajat. Vielä 1960-luvulla eri laikarotujen jalostuksessa käytettiin risteytyksiä, joista syntyneet pennut täydensivät yhdessä myös polveutumiseltaan tuntemattomien koirien kanssa laikakantaa. Tässä tilanteessa oli tarpeen yhdistää ja keskittää rodunharrastajien voimavaroja ottamalla käyttöön jalostuksellisia valintamenetelmiä laikojen jalostamiseksi paremmin rotutyyppejä vastaavaksi.

VNIO:n kennelissä rotua jalostettiin vuorottelemalla sukusiitosta kantayksilöön ja ulkosiitosta, johon käytettiin ei-sukulaisia mutta tyypiltään samankaltaisia uroksia. Näitä uroksia ei kuitenkaan käytetty sukusiitokseen. Kennelin ulkopuolella jalostuskoirat joutuivat kuitenkin usein sellaisille omistajille, jotka eivät halunneet jatkaa aloitetunkaltaista jalostustyötä. He käyttivät yhdistelmiä, joissa pyrittiin välttämään sukusiitosta, mutta niissä näkyi myös haluttomuus käyttää astutukseen muun, kuin oman asuinpaikan koiria. Näin useita hyviä kantanarttuja astutettiin epäkelvöllisillä uroksilla. Ainoastaan Kalinin alueen Konakovossa rodun harrastajat pitivät tiukasti kiinni kennelin jalostusmenetelmistä, minkä ansiosta heidän onnistui luoda suhteellisen yhdenmukainen ja korkealaatuinen ryhmä venäläis-eurooppalaisia laikoja, mikä edisti huomattavasti rodun kehitystä.

1960-luvun puoliväliin mennessä oli kannan luomisessa saavutettu ne tavoitteet, joita rodunomaisen ulkomuodon ja käyttöominaisuuksien puolesta oli sille asetettu. Kannan erittely lukuisten näyttelyiden, katselmusten, kenttäkokeiden ja kilpailutulosten perusteella vahvisti ulkomuodon riittävän korkean tason ja rodun hyvät käyttöominaisuudet. Rotu alkoikin olla suosittu metsästäjien keskuudessa. Rodussa esiintyi yhä paljon myös kielteisiä ominaisuuksia, kuten hentolaisuutta, liian pitkää vartaloa sekä vääränväristä jälkikasvua. Kaikilla rodun edustajilla ei ollut vielä tällöin täyttä neljän polven kantakirjaa, eikä kannan yhdenmukaisuus ollut riittävä. Tarvittiin yhä pikkutarkkaa valintatyötä.

1960-luvulla venäläis-eurooppalaisen laikarodun kehitys meni kuitenkin suurin harppauksin eteenpäin. Tarkan jalostuksen ja voimakkaan koirakannan kasvun myötä koirista tuli yhdenmukaisempia. Rodulle tyypillinen mustavalkoinen väritys, pään muodot sekä käyttäytymistyyppi vakiintuivat ja luusto vahvistui. 1970-luvulla venäläis-eurooppalaisen laikarodun nousu jatkui. Siitoseläimillä oli jo täydet kantakirjat ja rodun edustajien määrä sekä ominaisuudet olivat nousseet roimasti. Varsinkin Moskovan alueella eriasteisissa koirakokeissa ja –kilpailuissa venäläis-eurooppalaiset laikat sijoittuivat myös kärkisijoille.

Esimerkkinä hyvästä jalostustyöstä voidaan mainita vuoden 1965 tienoilla aikaansaatu uusi siitoseläinryhmä. Se polveutui S.D. Bogolepovin omistamasta koirasta, Dzhoi m-60/lre. Tämän populaation urosten aktiivinen käyttö jalostustyöhön vaikutti huomattavasti luuston vahvistumiseen, ulkonevien poskipäiden korostumiseen, korvien hyvään kiinnittymiseen sekä tummiin silmiin. Nämä hyvät ominaisuudet olivat itse asiassa peräisin eräältä nartulta, Champion Notshkalta 1044/lre. Tämän siitoseläinryhmän jälkikasvussa oli erittäin lupaavia yksilöitä ja vuoden 1967 tietämillä saatiin aikaiseksi jalostuslinja, joka nimettiin kanta emän mukaan. Sitä käytettiin laajasti myös Moskovan ulkopuolella ja sen siitoseläimillä oli hyvää käyttöä mm. Kalinissa, Jaroslavissa ja Permissä. Myöhemmin siitä on saatu muutama uusikin itsenäinen jalostuslinja.

Jalostukseen käytettyjen urosten rooli on ollut eittämättä suuri, mutta ei pidä unohtaa myöskään siitosnarttujen monipäistä joukkoa. Ne ovat antaneet merkittävän panoksensa rodun lisääntymiseen. Alussa nartut astutettiin ilman sen kummempia rajoituksia, mutta myöhemmin rodun laadun nostamiseksi astutukseen päästettiin vain hyvän ulkomuodon omaavia narttuja. Niiltä vaadittiin myös vuosittain riittävää näyttöä käyttöominaisuuksista, mikä edelleen mahdollisti korkealuokkaisen ja terveen jälkikasvun saamisen.

Koko jalostustyö on tapahtunut alun haparoinnin jälkeen mallikkaasti. Koko ajan on ollut tavoitteena tinkimätön käyttöominaisuuksien parantaminen ja vastaavasti venäläis-eurooppalaiselle laikalle epätoivottavien käyttöominaisuuksien poistaminen. Erityisesti Moskovan ympäristössä tuotetuilla venäläis-eurooppalaisilla laikoilla oli hyvä ulkomuoto, erittäin hyvät käyttöominaisuudet ja hyvä yhdenmukaisuus. Tämä kaikki on ollut pohjana nykyisenkin venäläis-eurooppalaisen laikarodun kehittämistyössä ja saamme olla kiitollisia itänaapurien sinnikkäälle ja tuottavalle jalostustyölle, jota he menestyksellisesti tekivät.

¹⁾ Kirjoitus perustuu A. Golubejevin ja D. Furtovin alkuperäisteksteihin (käännös S. Laitinen ja Eila Kämäräinen). Alkuperäiset käännökset on julkaistu *Laika-lehdissä* vuonna 1988

2.3 Rodun tulo Suomeen

SKL:n tiedostojen mukaan ensimmäinen venäläis-eurooppalainen laika rekisteröitiin Suomen Kennelliiton rekisteriin vuonna 1975. Koiran nimi oli Noko (SF12559K/75) ja sen maahantuojana toimi Markku Loimela, joka toi itänaapurista hieman myöhemmin myös toisen uroksen (Urman SF12222B/77) sekä kaksi narttua

(Vajda SF12221A/77 ja Purga SF09333X/78). Ensimmäinen venäläis-eurooppalainen laikpentue syntyi Suomessa vuonna 1978.

1980-luvun puoleenväliin asti näyttelyissä käynti oli vaisua. Vain muutamia koiria oli siihen mennessä käytetty näyttelykehässä. Sen jälkeen käynnit ovat lisääntyneet. Koiria on sittemmin alettu käyttää jonkin verran myös metsästyskoirille tarkoitetuissa rodunomaisissa kokeissa. Luokkatuloksen haukkuneita koiria löytyy vuosien 1975 ja 2011 väliltä yhteensä 44, joista 35 koiraa on haukkunut tuloksen hirvenhaukkukokeessa ja 9 koiraa linnunhaukkukokeessa sekä näistä 4 koiralla on kahdesta erilajista koetulokset. Näiden lisäksi on koiria, joita on käytetty kokeissa, mutta ne ovat jääneet ilman luokkatulosta.

2.4 Rodun käyttötarkoitus

Venäläis-eurooppalainen laika on metsästyskoira, joka käyttöominaisuuksiensa vuoksi soveltuu erinomaisesti eri riistalajien pyyntiin, kuten suurriista (hirvi, karhu), kanalinnut sekä pienpedot. Se tulisi säilyttää jatkossakin nimenomaan kaiken riistan koirana.

Venäläis-eurooppalaiset laikat ovat myös erinomaisia vahtikoira ilman vaarallista häijyyttä tuntemattomia ihmisiä kohtaan. Ne antavat aina hälytysmerkin muista koirista tai eläimistä. Nämä koirat eivät sovi kaupunkioloihin, koska ne tarvitsevat vapautta ja vapaata vuorovaikutusta ympäristönsä kanssa ja paljon liikuntaa pysyäkseen terveinä, sekä fyysisesti, että henkisesti. Läpi historian venäläis-eurooppalaiset laikat ovat olleet maalla asuvien ja metsästävien ihmisten koiria ja siksi ne ovatkin oppineet jättämään kesytetyt eläimet rauhaan.

Kasvattajat

Viimeisen kymmenen vuoden aikana venäläis-eurooppalaisten laikojen pentueita kasvattaneita kenneleitä on ollut jalostustietokannan mukaan 19 kenneliä. Suurimmalla osalla on voimassa oleva kasvattajasitoumus. Lisäksi on useita kasvattajia, jotka ovat teettäneet yhden tai kaksi pentuetta, mutta heillä ei ole kennelnimeä. **Taulukko 1** kertoo kenneleiden pentuemäärät viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Taulukko 1: Kennetilasto 2015 – 2024

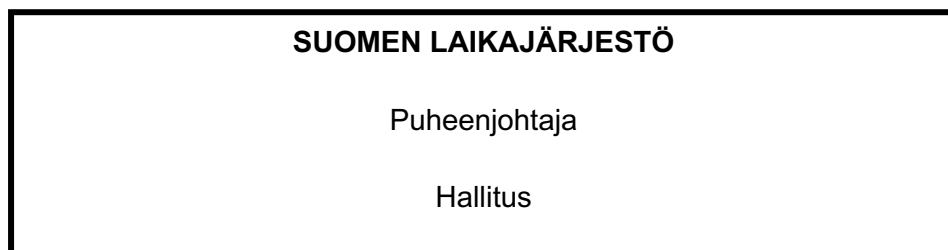
Kennel	Pentueet	Pennut	Ens. pentue	Viim. pentue	Emän keskim. jalostusikä	Pentueita keskim. vuodessa	FIN MVA	FIN KVA	FIN KVA-J	Yht. pentueita
AMMU-UHKAN*	5	18	2013	2023	5 v 11 kk	0,5				5
GRANITSAN*	3	22	2010	2016	5 v 8 kk	0,4		1		4
HOT GUY	1	7	2016	2016	6 v 1 kk	1,0				19
KELOPAHKAN*	5	32	2013	2020	4 v 4 kk	0,6	1			5
KIVITASKUN	60	302	1987	2022	5 v 2 kk	1,7	1			59
LAMMINKORVEN	2	14	2008	2018	3 v 3 kk	0,2				4
MUSTANVUOMAN*	1	6	2022	2022	5 v 4kk	1				1
NOTKOLAN	1	6	2019	2019	2 v 4 kk	1,0				1
PAULASUO	28	108	1995	2015	3 v 2 kk	1,3				51
PEURAPELLON*	1	2	2020	2020	3 v 1 kk	1,0				1
PIHKATAPIN*	14	95	2001	2023	4 v 7 kk	0,6	2			16
PONKUPEIKON*	2	10	2014	2016	4 v 2 kk	0,7				3
RÄHINÄPESÄN*	2	12	2004	2017	3 v 8 kk	0,1				35
SILTAMIEHEN*	7	24	2007	2016	5 v 1 kk	0,7	3	1		24
TAIVASKERON	1	5	2015	2015	1 v 11 kk	1,0				2
TUNTURIKOIRAN*	1	6	2021	2021	2 v 8 kk	1				1
TUORANKURUN	5	28	2003	2014	4 v 5 kk	0,4				6
USVANEVAN*	3	14	2019	2023	4 v 3 kk	0,6				5
YHENTÄHEN*	1	3	2019	2019	4 v 11 kk	1,0				2

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Laikayhdistys ry perustettiin 1.9.1981. Yhtenä perustajajäsenenä oli Markku Loimela, joka on nykyisin yhdistyksemme kunniapuheenjohtaja. Yhdistys kuului silloin Suomen Pystykorvajärjestö ry:n alaisuuteen, rotua harrastavana yhdistyksenä.

Vuonna 1989 hyväksyttiin laikoille oma rotujärjestö Suomen Laikajärjestö - FinskaLaikaklubben r.y. Rotujärjestö julkaisee Laika -nimistä jäsenlehteä neljä numeroa vuodessa, sekä vuosikirjan koe- ja näyttelytuloksista. Järjestössä jäseniä on tällä hetkellä 1172 (12.8.2024).

ORGANISAATIOKAAVIO

3 JALOSTUSTOIMIKUNTAA (JAOSTOT)

Itäsisiperian- länsisiperian- ja venäläis-eurooppalainen laika

Jaoston vetäjä

Jalostusneuvoja

Jalostusorganisaatio (jaosto)

Venäläis-eurooppalaisenlaikan jalostusta johtaa ja valvoo rotujärjestön hallitus, joka nimittää jaoston. Jaoston jäsenien tulee olla rotuun perehtyneitä ja jalostusneuvojan tulee lisäksi olla Kennelliiton kouluttama henkilö. Jaosto vastaa käytännön neuvonnasta kentällä, noudattaen voimassa olevaa jalostuksen tavoiteohjelmaa. Tarvittaessa jalostusneuvonta käyttää joko järjestön sisäisiä tai ulkopuolisia asiantuntijoita hyödykseen jalostukseen liittyvissä asioissa. Jaoston tehtävänä on myös JTO:n toteutumisen seuranta, päivitys sekä raportointi järjestön hallitukselle. Venäläis-eurooppalaisessa laikajaostossa ei ole tällä hetkellä yhtään jäsentä, joka olisi suorittanut Suomen Kennelliiton järjestämän jalostusneuvojan perus- ja jatkokurssin hyväksytysti. Jaoston jäsenistö (jalostusneuvoja) osallistuu mahdollisuuksien mukaan tuleviin Kennelliiton koulutuksiin.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Perinnöllinen monimuotoisuus

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Monimuotoisuutta turvaava, elinikäinen jälkeläismäärä (5%) neljän vuoden rekisteröinneistä laskettuna on 8 pentua tai kaksi pentuetta, kun rodun keskimääräinen pentuekoko on 4,5 per pentue. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin.

²⁾ *MMT Katariina Mäki*

Populaation koko ja rakenne

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Rodun monimuotoisuutta voidaan arvioida myös molekyyligeneettisesti, esimerkiksi immuunijärjestelmää säätelevien DLA-haplotyyppien lukumäärän ja heterotsygotian perusteella.

Tehollinen koko kertoo kuinka monen yksilön geeniversioita tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun perinnöllinen vaihtelu koostuu 50 eri koiran geeniversioista. Mitä pienempi tehollinen koko, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa, ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla neljä ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enimmillään neljä kertaa jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Paras tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen. Jos aineisto ei ole sukupuiltaan tarpeeksi täydellinen, voidaan käyttää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentaa, joka on käytössä myös Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä. Tämä antaa kuitenkin tehollisesta koosta suuren yliarvion, koska siinä oletetaan, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät.

Jos sukusiitosasteen kasvunopeuteen perustuva tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geeniversioita niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön genejä käyttämällä niitä kertaalleen jalostukseen. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.²⁾ *MMT Katariina Mäki*

Venäläis-eurooppalaiset laikat eivät ole aiemmin olleet Suomessa yhtä suosittuja kuin kaksi muuta laikarotua, johtuen luultavasti metsästyksen painottumisesta useimmilla metsästäjillä pääasiassa hirviin.

Monipuolisesti eri riistalajeista kiinnostuneiden metsästäjien keskuudessa rotu on viime vuosina kuitenkin parantanut asemaansa ja saavuttanut suurta kiinnostusta monimuotoisena metsästyspystykorvana.

Kaikkiaan venäläis-eurooppalaisia laikoja on rekisteröity Suomessa 1 889 kpl (1975–2024). Tällä hetkellä Suomen venäläis-eurooppalainen laikakanta on arviolta noin 400–500 yksilöä. Taulukossa 3 on esitetty koirien rekisteröintimäärät Suomessa.

Taulukko 2. Vuosittainen jalostuspohja lukuina viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Pentueet, eri urokset/nartut, isät/emät, tehollinen populaatio, jalostukseen käytettyjen koirien prosentuaalinen osuus.

Vuositalasto - jalostuspohja	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Per vuosi										
- pentueet	5	6	7	11	4	5	5	8	8	7
- jalostukseen käytetyt eri urokset	5	6	7	11	4	5	5	7	6	6
- jalostukseen käytetyt eri nartut	5	6	7	10	4	5	5	8	8	7
- isät/emät	1,00	1,00	1,00	1,10	1,00	1,00	1,00	0,88	0,75	0,86
- tehollinen populaatio	7 (70%)	8 (67%)	9 (64%)	14 (64%)	5 (62%)	7 (70%)	7 (70%)	10 (62%)	10 (62%)	9 (64%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	0%	5%	3%	6%	7%	6%	31%	14%	14%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	0%	7%	12%	11%	38%	18%	36%	6%	33%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	29	28	27	25	22	26	28	28	28	29
- jalostukseen käytetyt eri urokset	21	20	20	17	17	17	19	21	19	19
- jalostukseen käytetyt eri nartut	20	20	23	20	17	21	21	22	23	23
- isät/emät	1,05	1,00	0,87	0,85	1,00	0,81	0,90	0,95	0,83	0,83
- tehollinen populaatio	27 (47%)	27 (48%)	29 (54%)	25 (50%)	23 (52%)	26 (50%)	27 (48%)	29 (52%)	29 (52%)	29 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	2%	3%	5%	5%	12%	16%	16%	19%	15%	20%

- nartuista käytetty jalostukseen	7%	9%	16%	18%	28%	25%	25%	25%	22%	24%
-----------------------------------	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Taulukko 3. Taulukossa on ilmoitettu rekisteröintien vuositilastot viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Vuositilasto – rekisteröinnit 2015 - 2024

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)	25	31	32	51	24	22	32	33	44	34
Tuonnit	2	1	4	4	2	1	3	5	3	3
Rekisteröinnit yht.	27	32	36	55	26	23	35	38	47	37
Pentueet	5	6	7	11	4	5	5	8	8	7
Pentuekoko	5,0	5,2	4,6	4,6	6,0	4,4	6,4	4,1	5,5	4,9
Kasvattajat	5	6	7	9	4	5	5	8	8	6

Rodun keskimääräiset rekisteröintimäärät ovat viimeisen kolmen vuoden aikana nousseet merkittävästikin. On kuitenkin otettava huomioon, että nousuun sisältyy vuoden 2021 ”korona-piikki”, joka on nostanut kaikkien rotujen rekisteröintimääriä. Tällä hetkellä ei voida olettaa, että venäläis-eurooppalaisten laikojen pentumäärä nousisi aivan vastaaviin lukemiin vakituisesti. Rodun alkuperäismaasta Venäjältä ei saada maahamme tällä hetkellä täydennyksiä johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan ja sen aiheuttamasta tuontikiellosta. Merkittäviä täydennyksiä saadaan lähinnä Baltian maista, missä rekisteröidään n. 130 - 170 koiraa/vuosi.

Harvalukuisessa rodussa vuosittaisiin rekisteröintimääriin vaikuttavat yksittäisetkin epäonnistuneet astutukset merkittävästi.

Ulkomainen jalostuspohja

Suomen venäläis-eurooppalainen laikakanta on tällä hetkellä vieläkin kapeahko jalostuspohjaltaan, mutta hyvien naapurimaasuhteiden ansiosta maahamme on tuotu vierassukuisia koiria laajentamaan geenipohjaamme. Viimeisen kymmenen vuoden aikana tuontikoiria on rekisteröity yhteensä 29 kpl.

Venäjällä on olemassa meidän omiin sukulinjoihimme verrattuna jo käytännössä täysin eriäviä sukulinjoja. Suomeen tuodut venäläis-eurooppalaiset laikat, jotka ovat kantakoiriamme (Noko,Urman), löytyvät koiriemme sukutauluista 9.-11. sukupolvesta. Nämä koirat tuotiin Venäjältä.

Venäjäillä vastaavasti kaikkien koirien takaa löytyvät kantakoirat esiintyvät noin 15. sukupolvessa.

Sukusiitos

Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat toisilleen läheisempää sukua kuin serkukset. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu tismalleen saman taustainfon perusteella. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. ²⁾ *MMT Katariina Mäki*

Venäläis-eurooppalaisten laikojen sukusiitosprosentti lasketaan kotimaisilla linjoilla kahdeksaan sukupolven saakka. Sukusiitosaste on kehittynyt myönteiseen suuntaan merkittävästi viimeisten vuosien aikana. Koiranetin ilmoittama sukusiitosaste on muilla kuin kotimaisilla roduilla laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, koska Kennelliitto tallentaa tuontikoirista vain 3 sukupolven tiedot. Ilmoitettu sukusiitosaste on siis vain arvio todellisesta tilanteesta, mutta sen kehittymissuunta on kuitenkin tärkeä.

Kymmenen viimeisen vuoden sukusiitosprosentin keskiarvo on 2,41 % laskettuna kahdeksaan sukupolven. Kolmen edellisen vuoden sukusiitosprosentin keskiarvo on 2,55 % laskettuna kahdeksaan sukupolven. Tuontikoirien runsaus mahdollistaa jatkossakin pitämään sukusiitosprosentin alhaisena, mikäli tuontikoiria valikoituu jalostuskoiriksi. Päällimmäisenä tavoitteena on ollut sukusiitosprosentti pitää alle 6,25 %, kahdeksaan sukupolven laskettuna. Mutta tavoitellaan kuitenkin vuosittaisen sukusiitoksen keskiarvon

pitämistä enintään 3-4 prosenttiyksikön välillä, kahdeksaan sukupolveen laskettuna. Tämä tulee laajentamaan rodun monimuotoisuutta.

Jalostukseen käytetyt koirat

Viimeisen kymmenen vuoden aikana rodussa ei ole esiintynyt merkittäviä haasteita yksittäisten koirien liiallisessa jalostuskäytössä. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen jalostuskäyttö on ilmoitettu taulukossa 4.

Taulukossa 5 on esitelty viimeisen kymmenen vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt urokset ja taulukossa 6 viimeisen kymmenen vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt nartut.

Merkittävimmit sukulaisuussuhteet taulukoissa liittyvät narttuihin Siltamiehen Lucy ja Siltamiehen Salli, jotka olivat sisaruksia (synt.2010). Näiden koirien yhteenlaskettu toisen polven jälkeläismäärä on 105. Esimerkiksi runsaasti jalostukseen käytetyt nartut Pihkatapin Sanni (yhdistelmästä Miska–Siltamiehen Salli) ja Kelopahkan Loitsu (yhdistelmästä Apollo–Siltamiehen Lucy) ovat sisarusten suorina jälkeläisiä. Uroksissa Granitsan Obraztoni on Pihkatapin Morrisin isä (emä on Pihkatapin Sanni). Morrisilla ei ole toistaiseksi toisen polven jälkeläisiä.

Yksittäisen koiran jälkeläismääräksi suositellaan enimmillään 15 jälkeläistä eri yhdistelmistä elinaikanaan. Luvan yhteen lisäpentueeseen voi kuitenkin jalostusohjeen mukaan saada vaikka 15 jälkeläistä olisi täynnä jos koiralla on näyttöjä rodunomaisista käyttökokeista ja koiran terveys (erityisesti lonkka- ja kyynärnivel) on tutkittu ja kunnossa.

Samojen yhdistelmien toistamista rodussa on esiintynyt vähän. Ilmeisesti on huomattu, että toinen yhdistelmä ei ole ensimmäisen veroinen. Jalostusohjeistuksessa jalostustoimikunta käyttää harkintaa uusinta-astutuksen kohdalla. Ainut seikka uusinta-astutuksen suosittelemiselle olisi se, että ensimmäisestä pentueesta syntyi vain 1-2 jälkeläistä, jotka on todettu olevan käyttöominaisuksiltaan rodun erinomaisia edustajia, eikä kyseisellä koiralla olisi muita jälkeläisiä.

Taulukko 4. Jalostukseen käytettyjen koirien lukumäärät, jalostusikä, sukusiitosprosentit viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Jalostukseen käytetyt eri urokset	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
- kaikki	5	6	7	11	4	5	5	7	6	6
- kotimaiset	4	6	6	10	3	5	4	3	6	4
- tuonnit	1		1	1	1		1	2		2
- ulkomaiset	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	7 v	5 v 3 kk	7 v	6 v 1 kk	6 v 4 kk	4 v 11 kk	6 v	5 v 8 kk	4 v 9 kk	4 v 7 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
- kaikki	5	6	7	10	4	5	5	8	8	7
- kotimaiset	5	6	5	8	4	2	3	5	5	5

- tuonnit			2	2		3	2	3	3	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 3 kk	4 v 9 kk	3 v 7 kk	3 v 6 kk	4 v 9 kk	4 v 9 kk	4 v 7 kk	4 v 10 kk	4 v 6 kk	4 v 5 kk
Isoisät	9	12	13	17	8	8	8	13	9	11
Isoäidit	9	11	13	15	7	9	8	13	10	11
Sukusiitosprosentti	2,55%	3,77%	1,32%	2,47%	3,80%	3,57%	2,52%	0,96%	1,00%	2,18%

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt urokset (15 urosta).

#	Uros	Tilastointiaikana					Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Synt.	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	GRANITSAN OBRAZTONII	2010	3	20	6,10%	6%	5	31	3	20
2	REMINGTON	2014	3	19	5,79%	12%	1	4	3	19
3	KIVITASKUN NEVA	2013	4	17	5,18%	17%	4	15	4	17
4	PIHKATAPIN MORRIS	2015	2	16	4,88%	22%	0	0	2	16
5	TOMMI	2012	3	16	4,88%	27%	5	22	3	16
6	MÄNNIOJA ARTTU	2011	2	15	4,57%	31%	4	28	2	15
7	ARGO	2016	3	15	4,57%	36%	0	0	3	15
8	SILTAMIEHEN SIRIUS VICTOR	2016	4	14	4,27%	40%	0	0	4	14
9	KIVITASKUN RONSKI	2012	3	14	4,27%	45%	0	0	3	14
10	PIHKATAPIN POMO	2009	2	12	3,66%	48%	5	33	2	12
11	SILTAMIEHEN FREDRIKSSON	2009	2	11	3,35%	52%	3	16	2	11
12	TUORANKURUN ELMERI	2012	2	11	3,35%	55%	0	0	2	11
13	AMMU-UHKAN ALLU	2013	2	11	3,35%	58%	0	0	2	11
14	RÄHINÄPESÄN YAPI	2017	2	10	3,05%	61%	0	0	2	10
15	MISKA	2015	2	9	2,74%	64%	9	44	3	16

Taulukko 6. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt nartut (15 narttua).

#	Narttu	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Synt.	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	PIHKATAPIN SANNI	2013	3	22	6,71%	4	32	3	22
2	LAMMINKORVEN SUSKI	2018	3	22	6,71%	1	4	3	22
3	KELOPAHKAN LOITSU	2017	3	21	6,40%	1	7	3	21
4	METSAKUTSU CHIPA	2010	5	21	6,40%	5	17	5	21
5	PIHKATAPIN SUPO	2019	2	16	4,88%	0	0	2	16
6	KELOPAHKAN SAANA	2015	2	15	4,57%	0	0	2	15
7	SILTAMIEHEN SALLI	2010	2	12	3,66%	10	49	3	19
8	KARULAANE ALBE-MAI	2010	2	11	3,35%	0	0	2	11
9	SILTAMIEHEN LUCY	2010	2	11	3,35%	9	56	2	11
10	USVANEVAN TAIGA	2019	2	10	3,05%	0	0	2	10
11	KELOPAHKAN SEITA	2015	1	9	2,74%	4	28	1	9
12	PIHKATAPIN SISSI	2015	3	9	2,74%	1	8	3	9
13	RIHANNA	2017	3	8	2,44%	0	0	3	8
14	METSAKUTSU BRITTANI	2014	2	8	2,44%	3	16	2	8
15	KIVITASKUN PIRTA	2010	2	7	2,13%	0	0	2	7

Yhteenveto tärkeimmistä rodun jalostuspohjaa kaventavista tekijöistä

Rodun jalostuspohja voi kaventua, mikäli käytetään liikaa samojen uroksia/narttuja jalostukseen ns. matadoriurokset. Näiden seikkojen huomioiminen oikeaoppisesti suosituksissa pienentää olennaisesti jalostuspohjan kaventumisen riskiä.

Kotimaisten sukulinjojen vähyys on yksi huomioitava asia. Jos jalostukseen käytetään pelkästään kotimaisia sukulinjoja, niin jalostuspohja kapenee entisestään. Lisäksi tuontikoirien osalta varsinkin Viron tuonnit edustavat paljon samoja sukulinjoja, joten virolaiset tuontikoirat eivät enää välttämättä laajenna kotimaista jalostuspohjaa. Onneksi myös Viroon on tullut viime vuosina täysin uusia sukulinjoja olevia tuontikoiria.

Huolenaiheena on myös, että uusia kasvattajia, joilla olisi tahtoa viedä rotua eteenpäin, ei ole tällä hetkellä riittävästi. Liian moni narttukoira, jolla olisi jalostuksellisesti annettavaa rodulle, jää yhä jalostuksen ulkopuolelle eri syistä. Tästä voi olla seurauksena, että liian harva koira nousee jalostuksen piiriin ja tämän

myötä tullaan käyttämään paljon samoja koiria parituksiin, mikä kaventaa jalostuspohjaa entisestään. Tämä vaikuttaa olennaisesti myös teholliseen populaatioon.

Rodun maailmanlaajuinen koirakanta on runsas. Venäläis-eurooppalainen laika Suomessa on maantieteellisesti hyvässä asemassa, kun rodun alkuperäismaa ja rodun pääsääntöiset esiintymisalueet ovat lähialueilla rajan takana.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Luonne ja käyttäytyminen

Venäläis-eurooppalaiset laikat ovat luonteeltaan tasapainoisia ja erittäin ihmisystävällisiä. Niillä on vahva itsetunto eikä ne tavallisesti aloita tappeluita, mutta puolustautuvat kyllä välittömästi joutuessaan hyökkäyksen kohteeksi. Venäläis-eurooppalaiset laikat ovat lempeitä ihmisille, joten ne soveltuvat luonteensa puolesta hyvin seuruemetsästykseseen. Jalostuksessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että vihaisia ja/tai selvästi arkoja koiria ei käytetä jalostukseen.

Käyttöominaisuudet

Venäläis-eurooppalaisia laikoja on kautta aikojen käytetty ja käytetään nykyäänkin sen alkuperäismaassa Venäjällä kaiken riistan metsästykseseen. Suomalaisissakin rodun edustajissa on nähtävillä edelleen hyvin monipuolista riistavertaa. Monipuolisuutta tulisi edelleen ylläpitää ja kehittää jalostuksellisin keinoin, jolloin koirien tarkoituksenmukainen käyttö voidaan ulottaa koko metsästyskauden mittaiseksi. Kauden voi aloittaa sorsastuksella ja karhunmetsästyksellä, jatkaa kanalintujahdilla, jonka jälkeen on vielä hirvijahtia ja lopuksi päättää metsästyskausi nädän metsästykseseen. Supikoiria voi puolestaan metsästää lähes ympäri vuoden aina kun kelit sallivat ja supit ovat liikkeellä. Etelä-Suomessa on myös pikkuhiljaa runsastunut luonnon villisikakanta. Villisika on Venäjällä ja Baltian maissa venäläis-eurooppalaisten laikojen pääriistaa, joten koira sopii hyvin myös sikajahtiin.

Aistit, varsinkin hajuaisti, näkö ja kuulo ovat venäläis-eurooppalaisilla laikoilla tarkat ja hyvin kehittyneet. Niillä on myös erinomainen suuntavaisto ja nopeat liikkeet sekä reaktiot. Riistaa hakiessaan ne liikkuvat laajalla alueella ja löytävät riistan ilmavainun avulla tai jäljittämällä. Riistatyöskentelyn tulisi olla sitkeää, mutta ei kohtuutonta ilman yhteydenpitoa isännän kanssa. Venäläis-eurooppalaisten laikojen haukkuääni on hyvin kuuluva ja soinnukas, ilmoittaen isännälle tapahtumien kulun metsässä. Yhteistyö ja ohjattavuus ovat omistajan ehdoilla. Koiran on ehdottomasti sovelluttava seuruemetsästykseseen.

Venäläis-eurooppalaiset laikat saavat osallistua metsästyskokeisiin ilman näyttelytulosta. Ilman näyttelytulosta koiralla ei ole oikeutta valioiden arvoon.

Muotovalion arvoon tarvitaan näyttelystä kolme sertifikaattia (joista yksi koiran ollessa yli 24 kk ikäinen) sekä metsästyskokeesta ensimmäisen luokan tuloksen, kaksi toisen luokan tulosta tai hyväksytysti suoritettut karhunhaukkutaipumuskokeen (LINT-1 tai 2 x LINT-2, HIRV 1 tai 2 x HIRV 2, 1 x KARH). Lisäksi venäläis-eurooppalaisella laikalla on mahdollisuus saada muotovalioon oikeuttava arvo, jos koiralla on kahdelta eri riistalajilta luokkatulos 2 (LINT-2 + HIRV-2).

Käyttövalion arvoon tarvitaan näyttelystä laatumainintana vähintään ”hyvä” koiran täytettyä 15 kk sekä metsästyskokeesta neljä ensimmäisen luokan palkintoa (LINT-1 tai HIRV-1).

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun tarkoituksesta

Ve-laikan luonne on tasapainoinen ja vakaa. Lisäksi sillä on erittäin hyvin kehittynyt hajuaisti ja kyky havaita riistaa. Rodun käyttötarkoitus on vain ja ainoastaan metsästyskoira. Ohjattavuutensa ja monipuolisuutensa myötä rotua pidetään monimuotoisena metsästyskoirana.

Hylkääviä virheitä luonteessa ovat vihaisuus tai liiallinen arkuus sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Rodusta on tehty kahdentoista vuoden aikana terveystarkastuksia, jotka ovat kohdennettu koiran omistajille. Jalostustoimikunta kannustaa koiranomistajia täyttämään sähköisen terveystarkastuslomakkeen järjestön internet sivustolla. Yleisesti toivottaisiin, että koirien omistajat informoisivat omatoimisesti rotujärjestölle terveydellisiä tietoja koiristaan. Terveystarkastukseen on saatu vastauksia yhteensä 170 kpl, joista narttuja 92 kpl ja uroksia 112 kpl. Ensimmäiset terveystarkastuksen vastaukset ovat vuodelta 2008 ja niitä kerätään aina vuosittain, viimeisten ollessa vuodelta 2023. Vastauksista on käynyt selville, että lievää arkuutta esiintyy jonkin verran vieraita ihmisiä kohtaan, mutta viimeisen kolmen vuoden aikana tällaiset koirat ovat olleet erittäin harvinaisia. **Arkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.**

Joillakin koirilla oli ilmennyt myös arkuutta voimakkaisiin ääniin esim. paukkuarkuutta, mutta tätä on pidetty paremminkin koiranomistajien epäonnistumisina totuttaa koira laukauksiin ja koviin ääniin. Tämän asian todentaminen perinnölliseksi on vaikeaa, koska ympäristötekijöillä on liian suuri vaikutus ja tämän vuoksi jalostuskelpoinen koira voi jäädä jalostuksen ulkopuolelle väärän tulkinnan vuoksi.

Ääniarkuus on kuitenkin voimakkaasti periytyvä ominaisuus. Jos sen tiedetään selkeästi olevan perinnöllistä seikoista johtuvaa, niin koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Lisäksi on muutamilla koirilla esiintynyt vihaisuutta ihmisiä kohtaan. **Selkeästi ihmisvihaiset koirat karsitaan jalostuksen ulkopuolelle.**

Normaaleissa tilanteissa venäläis-eurooppalainen laika on avoin ja erittäin sosiaalinen koira.

Näidenkin edellä mainittujen seikkojen suhteen täytyy huomioida populaation koko, että lieviä vikoja joudutaan hyväksymään populaation pienen koon vuoksi. Samantyyppisiä havaintoja on havaittu myös naapurimaiden populaatioissa. Luonteen ja käyttäytymisen perusteella rodun luonne vastaa keskimäärin rotumääritelmän luonnekuvausta. Jalostukseen käytettäviltä koirilta täytyy löytyä sellaisia ominaisuuksia, joilla pyritään kohottamaan rodun päivittäistilanteissa tarvittavia ominaisuuksia.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Venäläis-eurooppalainen laika haukkuu innokkaasti monenlaista riistaa, niin pientä, kuin suurtakin. Koiralla voi täten metsästää koko jahtikauden ajan; kausi aloitetaan sorsastuksella, jatketaan kanalintujahdilla, jonka jälkeen on hirvenmetsästyksen vuoro ja lopuksi kausi huipentuu nädän pyyntiin. Myös sorsalintujen nouto kuuluu sen käyttöominaisuuksiin. Näätien lisäksi myös muita pienpetoja, kuten minkkiä, mäyrää ja supia voidaan metsästää tuloksellisesti tämän vikkelen koiran avulla. Rotu soveltuu erinomaisesti myös mm. karhun ja villisian pyyntiin, koska rohkeutta rodun edustajilla riittää. Se onkin aggressiivinen petoeläimille ja koiran metsästysasenne on hyvin tarkka. Metsästyksessä se käyttää kaikkia aistejaan tehokkaasti hyväksi ja rodulla on erinomainen suuntavaisto. Sen vahvuuksia ovat myös mm. koko, ketteryys, jalkavuus ja ohjattavuus isännän toiveiden mukaan. Sen liikkeet ja reaktiot ovat nopeat ja hakulenkkit laajoja. Myös koirien haukkuaani on hyvin kuuluva ja soinnukas.

Alun perin rodun koiria on käytetty kaiken riistan metsästyksen juuri sen monipuolisuutensa vuoksi. Koiran tehtävänä on omatoimisesti hakea riista ja haukullaan ilmoittaa löydetyistä riistasta. Nämä ominaisuudet

vaativat koiralta erittäin hyviä aisteja ja niiden monipuolista hyödyntämistä, sekä hyvää liikettä ja rohkeutta. Jalostuksellisesti tähän seikkaan tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Huomioimisen arvoinen seikka on myös se, että tuontikoirilla on havaittu yleisesti ottaen lyhythakuisuutta. Tämä seikka voi johtua tuontimaiden metsästyskulttuurista, jossa laajahakuiset koirat voivat ohjautua ulos jalostusvalintojen kautta. Koirien tuontimaissa kovat käyttökoirat eivät ole välttämättä kaikilta osin sitä jalostusmateriaalia, mitä me kaipaisimme. Tämä johtuu paljolti myös koemuodoista, jotka luonnollisesti ohjaavat jalostusta.

Naapurimaissa (Baltian-maat, Venäjä) **tarhakokeet*** saattavat ohjata jalostusta liiaksi. On mahdollista, että kokeissa arvostettavien ominaisuuksien vuoksi jalostuksen ulkopuolelle jää sellaisia koiria, joilla olisi metsästysominaisuuksia, joita täällä kaivattaisiin. Naapurimaissa koiria opetetaan pennusta pitäen käymään kohteeseen kiinni ja jää epäselväksi, onko tämä periytyvä ominaisuus vai ympäristönvaikutuksen aikaansaannosta. Hakuominaisuudet jäävät näissä koemuodoissa liian vähäiselle huomiolle sen vuoksi, koska aidatut alueet ovat kohtuullisen pieniä. Tämän vuoksi jää epäselväksi kuinka laajahakuinen/lähihakuinen koira todellisuudessa on.

** Tarhakokeilla tarkoitetaan luonnon eläintä (villisika, karhu), joka on tietyn kokoisella aidatulla alueella, jossa koira osoittaa työskentelyään kyseisellä eläimellä.*

Venäläis-eurooppalaisia laikoja on käytetty eri käyttökokeissa mm. linnunhaukkukokeissa ja hirvenhaukkukokeissa. Lisäksi koiria on käytetty metsästyksen jäljestämiskokeissa. Karhunhaukkukokeita venäläis-eurooppalaiset laikat ovat suorittaneet viimeisen kymmenen vuoden aikana yhden kappaleen ja nykyisessä tilanteessa, kun karhun metsästys on suuressa osassa maata jäissä, karhunhaukkukoetta ei voida pitää merkittävänä mittarina. Viime vuosina pienpetotestejä on suoritettu rodun koko huomioon ottaen kohtalainen määrä (yhteensä 8 kpl vuosina 2022-24).

Koekäyntien vähäisyyteen vaikuttaa luonnollisesti venäläis-eurooppalaisten laikojen vähäinen määrä. On huomattava, että kaikista koirista ei tule koekelpoisia metsästyskoiria. Lisäksi on huomattava, että voimassa olevat metsästyskokeemme on suunniteltu niihin erikoistuneiden rotujen ehdoilla, joten moniriistaisuuteen pyrittäessä kaikki koirat eivät välttämättä ole tietyn koemuodon osa-alueen erinomaisia taitajia vaan useammalle riistalle työskenteleviä metsästyskoiria, joilla on kuitenkin mahdollisuus käyttökokeissa saavuttaa luokkatulos. Esimerkkinä linnunhaukkukokeessa venäläis-eurooppalainen laika jää yleensä suomenpystykorvan haukkutiheydestä ja saa siten vähemmän pisteitä, vaikka kyky pysyttää lintua voi olla aivan yhtä hyvä.

Myös omistajien aktiivisuudessa koetoimintaa kohtaan on parannettavaa. On lukuisia koiria, joilla olisi riittävät valmiudet hankkia käyttökokeista luokkatulos, mutta kaikki omistajat eivät ole innokkaita koemuodon harrastajia. Tähän asiaan tulee kasvattajien ehdottomasti kiinnittää huomiota.

Virallisten rodunomaisten käyttökokeiden ja pienpetotestien lisäksi jaosto kerää tietoja koirien metsästys-terveysominaisuuksista. Kyselyssä tiedustellaan koiran edesottamuksia metsästyskäytössä (haun laajuus ja nopeus, riistan seuraaminen, haukkutyöskentely, kiinnostuksen kohteet eri riistalajeille, veteen meneminen jne).

Taulukko 7. Lintukokeet

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
LINT-1	1 tulosta	2 tulosta	2 tulosta				2 tulosta			
LINT-2	2 tulosta	2 tulosta			1 tulosta					
LINT-3	6 tulosta	6 tulosta	5 tulosta	5 tulosta	4 tulosta	7 tulosta				
LINT-0	9 tulosta	8 tulosta	10 tulosta	11 tulosta	11 tulosta	7 tulosta	5 tulosta			

Voittajaluokan tulokset

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
VOI1										
VOI2										
VOI3								2 tulosta		
VOI0										1 tulosta

Avoimen luokan tulokset

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
AVO1									1 tulosta	
AVO2								2 tulosta		
AVO3								1 tulosta	4 tulosta	1 tulosta
AVO0								10 tulosta	9 tulosta	5 tulosta

Taulukko 8. Hirvenhaukkukokeet

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
HIRV-1	3 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	4 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	4 tulosta	3 tulosta	4 tulosta	5 tulosta
HIRV-2		1 tulosta			1 tulosta		1 tulosta			1 tulosta
HIRV-3		3 tulosta	1 tulosta			1 tulosta				
HIRV-0	2 tulosta	5 tulosta	1 tulosta	3 tulosta	5 tulosta	1 tulosta	8 tulosta	3 tulosta	5 tulosta	3 tulosta

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Kotikäyttäytyminen

Yksinoloon liittyviä ongelmia on tullut jalostustoimikunnan tietoon ainoastaan yksittäisiä tapauksia. Koira viihtyy varsin hyvin yksikseenkin, mutta tervehtii iloisesti kotiväen saapuessa kotiin.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Kiimojen välit koirilla ovat pääsääntöisesti 10-12kk, mutta on useita koiria, joilla juoksujen väli on n. 6 kk ja tiedossa on myös narttuja, joilla juoksuväli on 8-9kk. Rodulla imettämis aika on noin 4-5 viikkoa. Astuminen

tapahtuu luonnollisesti, ilman keinotekoisia järjestelyä. Keinohedelmöitystä ei ole tarvittu koskaan. Emot ovat hyvin huolehtivia pennuistaan, hyvinkin omistushaluisia juuri syntymän jälkeen.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Ve-laika on pääsääntöisesti hyvin sosiaalinen koira, joka suhtautuu ystävällisesti vieraisiin ja tuttuihin ihmisiin. Toisiin koiriin suhtautuminen on hyvin yksilöllistä ja riippuu paljolti tilanteesta ja myös koiran saamista sosiaalisista kontakteista. Jalostustoimikunnan tietoon on tullut muutamia tapauksia, joissa koira on lopetettu juuri vihaisuutensa vuoksi. Näitä koiria ei käytetä jalostukseen.

Pelot

Muutamissa koirissa on havaittu esiintyvän jonkin verran arkuutta, mutta näistä vähäisistä tapauksista on vaikea mennä sanomaan johtuvatko ne pääsääntöisesti ympäristötekijöistä. Samoin ääniherkkyyttä on havaittu jonkin verran ja näistä ei ole tietoa, miten paljon ympäristönvaikutukset ovat vaikuttaneet asiaan. Selkeästi arkaa koira ei tule käyttää jalostukseen.

Ennenaikainen dementia eli ikään liittyvät käytöshäiriöt

Tämän tyyppisiä seikkoja ei jalostustoimikunnan tietoon ole tullut yhtään tapausta.

Rakenteelliset ja terveydelliset seikat (käyttäytymiseen vaikuttavat)

Rakenteellisia ja terveydellisiä seikkoja ei ole rodussa ilmaantunut, jotka voisivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Terveyskyselyistä on käynyt selville, että lievää arkuutta tai varauksellisuutta esiintyy jonkin verran vieraita ihmisiä kohtaan. Tällaiset koirat ovat viime vuosien aikana olleet harvinaisia, mutta kuitenkin joitakin yksilöitä edelleen kuulostaisi olevan. Voimakkaasti esiintyvää arkuutta omaavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. On todettava, että, jos arkuus ilmenee pelkästään tietyn linjan koirissa, niin se on periytyvä ominaisuus, joka täytyy huomioida jalostuksessa.

Joillakin koirilla on ilmennyt myös arkuutta voimakkaisiin ääniin esim. paukkuarkuutta, mutta tätä on pidetty paremminkin koiranomistajien epäonnistumisina totuttaa koira laukauksiin ja koviin ääniin. Näissä tapauksissa kasvattajien täytyy korostaa pennun ottajille, että pentu muistetaan totuttaa hyvissä ajoin ja vähitellen koviin ja teräviin ääniin. Ääniarkuus on voimakkaasti periytyvä ominaisuus, joten on tärkeää, että selvitetään tarkoin sen esiintyminen tapauskohtaisesti ja karsitaan ympäristön vaikutuksesta johtuvat arkuudet erilleen. On hyvä huomioida, että jos koira pelkää kaikkia kovia ääniä, niin sitä ei saa käyttää jalostukseen.

Lisäksi on muutamilla koirilla esiintynyt vihaisuutta ihmisiä kohtaan. Selkeästi ihmisvihaiset koirat karsitaan jalostuksen ulkopuolelle.

Normaaleissa tilanteissa venäläis-eurooppalainen laika on avoin ja erittäin sosiaalinen koira.

Rodun suurimpana ongelmana on aiemmin pidetty huonoa tai lyhyttä hakuja, jota on oletettavasti tullut tuontikoirista niistä maista, joissa hakuominaisuudet eivät ole metsästyskulttuurin kannalta niin oleellisia

kuin Suomessa. Viime vuosien tietojen valossa (rodunomaiset käyttökokeet sekä metsästysominaisuuskyselyt) v-e laikojen haku on kehittynyt selkeästi parempaan suuntaan, mutta asiaan on edelleen hyvä kiinnittää huomiota jalostusneuvonnoissa. Lyhythakuiselle nartulle pyritään lähtökohtaisesti löytämään laajahakuinen uros kumppaniksi.

SKL:n kuolinsyytilastossa 12,4 % on ilmoitettu lopetetuksi käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi keski- iän ollessa 4 v. 3kk ja 1 % on ilmoitettu lopetetuksi, koska käyttökoira ei ole soveltunut käyttötarkoitukseensa. 12,8 % on ilmoitettu menehtyneeksi tapaturmaisesti tai liikennevahingossa.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa. Mikäli havaitaan, että kasvattajat eivät noudata jalostuksen tavoiteohjelmaa, on PEVISA-ohjelmaa tulevaisuudessa vakavasti harkittava mm. lonkkaongelmien leviämisen estämiseksi. Pienessä rodussa myös sukusiitoksen ja yksittäisten koirien jälkeläismäärien kurissa pitäminen PEVISA-ohjelman avulla voi tulla kyseeseen.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Yleistä periytymisasteesta

Määrällisesti periytyvässä (kvantitatiivisessa) ominaisuudessa koiran ilmiänsä muokkaavat sekä useat geenit että ympäristö. Periytymisaste kertoo, kuinka suuri osuus eläinten välisistä eroista johtuu perinnöllisistä tekijöistä. Jos kaikilla koirilla on ominaisuudesta samat geeniversiot, ei eläinjoukossa ole perinnöllisiä eroja. Silloin periytymisaste on nolla, vaikka ominaisuus olisi vahvistikin perinnöllinen.

Periytymisaste kuvaa myös aineiston käyttökelpoisuutta ominaisuuden jalostuksessa, eli sen perusteella nähdään kuinka hyvin aineisto tuo koirien välisiä perinnöllisiä eroja esiin. Siten se kuvaa myös jalostettavuutta.

Periytymisaste voi vaihdella välillä 0-1 (0-100 %). Se on sitä suurempi mitä paremmin ominaisuuteen vaikuttavat ympäristötekijät pystytään vakioimaan. Jalostuksessa voidaan edistyä, jos periytymisaste on yli nollan. Periytymisastetta pidetään kohtalaisena, jos se on yli 0,20, ja korkeana, jos se on yli 0,35-0,40.

Periytymisaste ei ole vakioluku. Samankin ominaisuuden periytymisaste vaihtelee eri populaatioissa, riippuen perinnöllisten erojen määrästä ja erilaisista ympäristötekijöistä. Jos ominaisuuden jalostamisessa edistytään, periytymisaste pienenee, koska eläinten väliset perinnölliset erot vähenevät ja ympäristövaikutusten suhteellinen osuus kasvaa. ²⁾ *MMT Katariina Mäki*

Venäläis-eurooppalaisten laikojen tyypillisimmät sairaudet

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla

tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 – vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa 23 epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. 3) Eläinlääkäri Nina Mahlanen, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Epilepsiaa on tähän saakka pääsääntöisesti esiintynyt vain yhdessä linjassa 5 yksilöllä. Saman linjan koirista Ruotsissa on todettu kaksi epilepsia tapausta. Lisäksi muista maassamme esiintyvistä linjoista on tullut esiin tähän mennessä kolme tapausta, jotka ovat saatettu jalostustoimikunnan tietouteen.

Epilepsian osalta jalostuskäyttöä rajoitetaan seuraavasti: sairasta koira ei käytetä jalostukseen. Sairaana koiran tuottanutta yhdistelmää ei saa uusia. Sairaana koiran pentuesisaria voi käyttää jalostukseen rotujaoston harkinnan mukaan ja terveysriskilaskurin raja-arvojen alittuessa. Jos epilepsiatapauksia tulee toistuvasti tiettyyn sukulinjaan sekä tietyn yksittäisen koiran jälkeläisiin tai jälkeläisten jälkeläisiin voi jaosto tällöin rajata kyseisen sukulinjan tai yksittäisen koiran suoranaiset jälkeläiset jalostuksen ulkopuolelle. Sairaana koiran muita lähisukulaisia seurataan noin kolmeen ikävuoteen saakka ja sen jälkeen ovat jalostukseen käytettävissä.

Näillä toimenpiteillä pyritään pitämään hallinnassa epilepsia venäläis-eurooppalaisessa laikarodussa, kuitenkin rajoittamatta jalostukseen käytettävää koirakantaa liikaa.

Jalostustoimikunnan tulee seurata rodun terveydentilan ja tehollisen populaation kehittymistä koko ajan. Tarpeen vaatiessa toimikunta tekee tarvittavia muutoksia rodun jalostusohjeeseen.

PRA

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA on löydetty yli 100 rodulla ja näistä ainakin 22:lla mutaatio on voitu paikallistaa. Se voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmenemisekä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy vääränlaiseen näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujen surkastuessa. Silmäterä on laaja ja

silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen mustuaiseen. PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokeakin koira voi pärjätä erittäin hyvin. Kokeellisesti koirille on käytetty geeniterapiaa näköhermosolujen perinnöllisessä sairaudessa, jossa periyttävä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.⁴⁾ *ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen*

Ve-laikoilla on todettu erittäin vähän PRA-tapauksia. **Viimeisen viiden vuoden aikana** ei ole tietoon tullut yhtään tapausta. Todennäköisesti sairautta ilmenee, mutta tutkimustuloksia on vähän.

Jalostuspisteytysjärjestelmässä otetaan kannustavasti huomioon terveystutkimuksissa käytetyt koirat. Pisteytysjärjestelmämme antaa lisäpisteitä silmätarkastuksessa käytetyille koirille. Tällä pyritään omistajia ja kasvattajia aktivoimaan käyttämään koiriaan enenevässä määrin terveydellisissä tutkimuksissa. PRA:ta sairastavat yksilöt jätetään jalostuksen ulkopuolelle.

Luusto- ja nivelongelmat

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaali, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suurivaikutteisia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0.1– 0.6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmiäsuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiaa, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuaikana voi pahentaa muutoksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhypely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyyppisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla röntgenkuvin sairaiksi todettujen yksilöiden karsimiseen jalostuksesta. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A
ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B
rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko lähes normaali / vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C
lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D
kohtalainen
(keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E
vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko. ⁵⁾ *ELL Anu Lappalainen*

Lonkkakuvien määrää venäläis-eurooppalaisilla laikoilla on viime vuosien aikana pyritty määrätietoisesti lisäämään, koska Ruotsista on tullut tietoja huonolonkkaisista koirista, joilla on lähisukua Suomessa. Kun kuvauksia on alettu tehdä, on myös joistain suomalaisista koirista löytynyt huonoja lonkkia, minkä vuoksi

asiaa on haluttu tutkia edelleen tarkemmin ja samalla mahdollistaa lonkkien huomioon ottaminen myös jalostuksessa. Kuvausten määrä on saatu mukavaan kasvuun.

Taulukko 9. Venäläis-eurooppalaisen laikan lonkkakuvaustulokset 2013-2022 syntyneistä (358) tutkittujen (19 %) osalta

vuosi	A	B	C	D	E
2013	13%	33%	50%	17%	0%
2014	8%	50%	0%	0%	50%
2015	18%	29%	57%	14%	0%
2016	18%	50%	12%	38%	0%
2017	22%	33%	33%	17%	17%
2018	20%	50%	0%	38%	12%
2019	43%	22%	11%	22%	33%
2020	14%	0%	50%	50%	0%
2021	21%	23%	23%	38%	8%
2022	19%	75%	25%	0%	0%

Viimeisen kymmenen vuoden aikana on tehty 71 lonkkaniveldysplasiatutkimusta ja niiden tulokset jakautuvat seuraavasti: A-lonkat kaksikymmentä (24), B-lonkat kahdeksantoista (17), C-lonkat kuusitoista (21), D-lonkat viisi (7) ja E-lonkat kaksi (2) kappaletta.

C- ja D-lonkkaisia koiria on paljastunut tutkimuksissa yllättävän paljon verrattuna siihen, ettei tietoja huonoista lonkista kärsivistä koirista juurikaan ole muutamia yksittäisiä tapauksia lukuunottamatta. Nivelrikoksi edenneitä tapauksia ei ole tiedossa. C- ja D-lonkkaisissa koirissa on erittäin suuri osuus tuontikoiria ja tuontikoirien jälkeläisiä eli ongelmat ovat jossain määrin rajattuja tämän hetkisen tiedon valossa. On myös otettava huomioon, että kun yleensä kuvataan pentueista vain koirat, joita käytetään jalostuksessa ja jalostukseen käytettävien koirien määrä on vähäinen, lonkkien kokonaiskuvan hahmottaminen rodussa on yhä haastavaa. Ongelmien laajuuden arvioimisen haasteena on myös se, että koiria ei juurikaan lonkkakuvata Virossa tai muissa Baltian maissa, joiden kautta suurin osa tuontikoiristamme tulee. Tämän vuoksi lonkkien periytyvyyttä tietyissä sukulinjoissa on erityisen hankala arvioida.

Koirien omistajia kannustetaan edelleen käyttämään koiransa lonkkatutkimuksissa koiran täytettyä kaksi vuotta ja jalostuspisteytysjärjestelmä antaa lisäpisteitä lonkkatutkimuksissa käytetyille koirille. Pienessä rodussa ei voida rajata C-lonkkaisia koiria automaattisesti jalostuksen ulkopuolelle geenipoolin kaventumisen vuoksi. Muiden jalostuskriteerien täytyessä myös C-lonkkaisia tuleekin voida käyttää yhä jalostuksessa. Nykyisessä jalostusohjeessa kahden C-lonkkaisen tai C-lonkkaisen ja lonkkakuvaamattoman koiran yhdistelmää ei sallita. Jalostusohjeessa D-lonkkaiset koirat jätetään lähtökohtaisesti jalostuksen ulkopuolelle. Jaostolla on kuitenkin mahdollisuus käyttää harkintaa D-lonkkaisen koiran jalostukseen, mikäli koiralla on rodun kannalta poikkeuksellisen hyviä metsästysominaisuuksia. Lonkkaniveldysplasian aste E estää Kennelliiton yleisen jalostuksen tavoiteohjelman ja nykyisen Koirarekisteriohjeen mukaan koiran jälkeläisten merkitsemisen FI- tai ER-rekisteriin.

Sokeritauti

Sokeritauti tarkoittaa pysyvästi liian korkeaa verensokeria. Se voidaan luokitella kolmeen tyyppiin:

Tyyppin 1 diabetes johtuu immuunivälitteisestä haiman insuliinierityksen vähentymisestä. Tämä on tavallisin muoto koirilla, ja vaatii insuliinihoitoa.

Tyyppin 2 diabetesta ei esiinny koirilla.

Tyyppin 3 diabetesta, glukoosi-intoleranssia, esiintyy muiden hormonaalisten sairauksien (esim. Cushingin tauti), tiineyden, koiran valeraskauden ja mm. steroidilääkityksen yhteydessä. ⁶⁾

<http://www.koirakissaklinikka.fi/content/fi/11501/101/Sokeritauti.html>”

Sokeritautia on tavattu viimeisen kymmenen vuoden aikana yhdellä yksilöllä. Taudin perinnöllisyydestä ei ole tarkempaa tietoa. Mahdollisuuksien mukaan sairaksi todettuja ei enää käytetä jalostukseen.

Cushingin tauti

Cushingin oireyhtymä on seurausta lisämunuaiskuoren hormonien, erityisesti kortisolin, liikatuotannosta. Se voi olla seurausta pitkäaikaisesta glukokortikoidi-/ kortisolilääkityksestä tai elimistön itsensä tuottaman kortisolin liikatuotannosta. Syynä kortisolin liikatuotantoon voi olla aivolisäkkeen tai lisämunuaisen kuorikerroksen kasvain tai näiden elinten toimintahäiriö.

Cushingin tautia on tavattu viimeisen kymmenen vuoden aikana yhdellä yksilöllä. Taudin perinnöllisyydestä ei ole tarkempaa tietoa. Mahdollisuuksien mukaan sairaksi todettuja ei saa käyttää jalostukseen.

Sairaudet ovat vaikuttaneet koiran jokapäiväiseen elämään siten, että kun on kysymys metsästyskäytössä olevasta koirasta ja sairaiden yksilöiden suorituskyky on heikentynyt. Nämä koirat ovat lopetettu, eikä niissä tapauksissa ole haluttu omistajien toimesta koiria lääkitä hoitaa.

Addisonin tauti

Addisonin tautia eli lisämunuaiskuoren vajaatoimintaa tavataan monilla erituisilla koirilla.

Lisämunuaiskuoren vajaatoiminta voi johtua lisämunuaisesta itsestään, tai sitä säätelevistä aivolisäkkeestä tai hypotalamuksesta. Kun häiriö on lisämunuaisessa, puhumme Addisonin taudista. Joissakin roduissa, kuten tanskandoggi, leonberginkoira, portugalivesikoira, rottweiler, keskikokoinen villakoira, länsiylämaanterrieri ja vehnäterrieri, sairastuneita yksilöitä on tavanomaista enemmän. Addisonin tauti onkin tutkimuksissa todettu perinnölliseksi. Myös ihmisillä esiintyy perinnöllistä Addisonin tautia. ²⁾

Katariina Mäki 2006

Suomessa ei ole havaittu yhtään tapausta. Norjassa on todettu yksi tapaus Suomesta tuodulla koiralla. Perinnöllistä sairautta kantavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Venäläis-eurooppalaisen laikan luonnollinen eliniän odotus on keskimäärin 13 vuotta. Kennelliiton ylläpitämään tilastoon on ilmoitettu vähän koirien kuolinsyytä. Vuodesta 2000 alkaen on ilmoitettu 197 koiran kuolinsyy. Yleisimmät kuolinsyyt ve-laikalle ovat vanhuus (45 kpl), kuolinsyytä ei ilmoitettu (43) ja tapaturma tai liikennevahinko (28). On huomioitava, että pieni osa koiran omistajista ilmoittaa kuolinsyyntä ja ilmoitetuissakin tiedoissa on joitain ristiriitaisuuksia (esimerkiksi sen suhteen onko koira ollut sairas vai käytöshäiriöinen).

Taulukko 10. Jalostustietokannassa olevat kuolinsyyt (Jtj 2.1.2025)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	7 vuotta 4 kuukautta	3
Iho- ja korvasairaudet	2 vuotta 5 kuukautta	3
Immunologinen sairaus	9 vuotta 11 kuukautta	1
Kadonnut	5 vuotta 8 kuukautta	5
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 11 kuukautta	10
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	12 vuotta 1 kuukautta	5
Käyttökoira ei sovellu käyttötarkoitukseensa	5 vuotta 11 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 6 kuukautta	21
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 3 kuukautta	27
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 11 kuukautta	3
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 11 kuukautta	4
Muu sairaus, jota ei ole listalla	4 vuotta 10 kuukautta	7
Petovahinko	6 vuotta 9 kuukautta	3
Selkäsairaus	6 vuotta 6 kuukautta	2
Sydänsairaus	4 vuotta 10 kuukautta	2
Synnytysvaikeus	3 vuotta 10 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 9 kuukautta	28
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 11 kuukautta	45
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 5 kuukautta	3
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	6 vuotta 9 kuukautta	43
Kaikki yhteensä	7 vuotta 7 kuukautta	218

4.3.4 Lisääntyminen

Venäläis-eurooppalaiset laikat lisääntyvät luonnonmukaisesti ja avustavia toimenpiteitä ei ole tarvittu. Jalostustoimikunnan tietoon ei ole tullut yhtään tapausta, jossa olisi käytetty keinohedelmöitystä. Keskimääräinen pentuekoko on kymmenen vuoden ajalla 5,1 pentua/pentue. Taulukko 10 kuvaa vuosittaista pentuekokoja.

Tiinehtymisvaikeuksia on esiintynyt jonkin verran, mutta todennäköisesti näissä on ollut syynä väärä astutusajankohta. Toisaalta, jos tiinehtymisvaikeus esiintyy toistamiseen samalla nartulla, niin on syytä tarkemmin selvittää, mistä tämä johtuu.

Synnytysvaikeuksia on jaoston tietoon tullut viime vuosina vain yksittäisiä tapauksia. Tapauksilla ei ole keskenään yhteisiä tekijöitä, eikä esimerkiksi liian suuri tai pieni pentumäärä selitä tapauksia. Yksi narttu on kuollut synnytyksen jälkeisiin komplikaatioihin.

Pentukuolleisuutta on ilmennyt suhteellisen vähän, vain yksittäisiä pentuja vuosittain on jaoston tietojen kuollut ensimmäisten viikkojensa aikana.

Pentujen hoitoon liittyviä ongelmia ei ole esiintynyt. Lisäksi koirilla esiintyviä synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia ei ole tullut jalostustoimikunnan tietoon.

Taulukko 11. Keskimääräinen pentuekoko viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Vuosi	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pentuekoko	5,0	5,2	4,6	4,6	6,0	4,4	6,4	4,1	5,5	4,9

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Rodulla ei ole anatomisia piirteitä, jotka altistavat sairauksille ja lisääntymisongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä hyvinvointi- ja terveysongelmista

Rodun kokonaisvaltainen terveys on hyvä, mutta on huomioitava, että tehtyjä terveystutkimuksia on kuitenkin varsin vähän. Perinnöllisiä sairauksia esiintyy hyvin harvalukuisesti. Jonkin verran on tietyissä sukulinjoissa esiintynyt epilepsiaa. Kolmeen viimeiseen vuoteen on jalostustoimikunnan tietoon saatettu kaksi uutta epilepsiatapausta. Naapurimaassamme Ruotsissa on meidän tiedostetussa riskilinjassa esiintynyt epilepsiaa aiempina vuosina.

Lonkkavikaisuutta on ilmennyt jonkin verran huomioiden kotimaiset ja myös Ruotsin kuvaustulokset. Tämän hetkisten tietojen perusteella lonkkaongelmat kotimaassamme näyttävät keskittyvän tiettyihin tuontikoiriin ja niiden jälkeläisiin. Tutkimusten vähäisyyden vuoksi ei voida tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä, sillä pentueiden sisälläkin lonkkakuvien tuloksissa voi olla isojakoin eroja.

Silmäsairauksia on esiintynyt vähän. Viimeisen kymmenen vuoden aikana on tehty yhteensä kuudelletoista koiralle silmätutkimus ja ainostaan kahdella koiralla on todettu perinnöllinen silmäsairaus; toisella RD multifokaali ja toisella sarveiskalvon degeneraatio. Oletettavaa on, että silmäsairauksia esiintyy kuitenkin jonkin verran enemmän. Tutkimustulosten vähäisyyden vuoksi tästäkään ei voi vetää tarkkaa johtopäätöstä.

4.4. Ulkomuoto

Venäläis-eurooppalaisten laikojen rotumääritelmä

FCI:n numero: 304

Hyväksytty: FCI 2.3.2011

Kennelliitto:20.3.2012

Alkuperämaa: Venäjä

KÄYTTÖTARKOITUS: Monikäyttöinen metsästyskoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 5 pystykorvat ja alkukantaiset koirat Alaryhmä 2 pohjoiset metsästyskoirat
Käyttökoetulos vaaditaan.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Tämä venäläinen metsästyskoirarotu on peräisin Venäjän Euroopan puoleisilta metsäalueilta. Ensimmäinen maininta pohjoisista pystykorvaisista koirista julkaistiin A. A. Shirinski-Shikmatovin pohjoisia rekikoiralaikoja käsittelevässä teoksessa 1895. Siinä mainittuja koiria kutsuttiin tseremissien ja syrjäänien laikoiksi. Rodun levinneisyys rajoittui Komin, Udmurtian, Arkangelin, Jaroslavlin, Tverin ja Moskovan seuduille sekä eräille muille Venäjän alueille. Vuonna 1947 Arkangelin, Komin, Karjalan, Votjakian ja eräiltä muilta alueilta peräisin olevien laikojen jälkeläiset yhdistettiin yhdeksi roduksi ja niille annettiin rodun nykyinen nimi: venäläis-eurooppalainen laika. Rotumääritelmä hyväksyttiin vuonna 1952. Nykyistä oikeaa rotutyyppeä ei ole luotu yhdistelemällä erilaisia laikarotuja, vaan se on pitkäaikaisen valikoivan jalostuksen tulosta.

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen, rakenteeltaan keskivahva tai vahva. Kokonaisvaikutelmaltaan neliömäinen koira, jonka rungon pituus olkanivelen kärjestä istuinluun kärkeen mitattuna on sama kuin säkäkorkeus; rungon pituus voi kuitenkin olla säkäkorkeutta hieman suurempi. Lihaksisto on tiivis ja hyvin kehittynyt, luusto vahva. Sukupuolileima on selvä.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Urokset ovat neliömäisiä tai lähes neliömäisiä, nartut hieman pitempiä. Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on uroksilla 1,00–1,03 ja nartuilla 1,00–1,05. Uroksilla säkäkorkeus on 1–2 cm suurempi kuin korkeus lantion kohdalla, nartuilla säkäkorkeus on sama kuin korkeus lantion kohdalla tai 1 cm suurempi. Kuono-osan pituus on hieman alle puolet pään koko pituudesta. Etäisyys kyynärpästä maahan on hieman suurempi kuin etäisyys säästä kyynärpäähän.

KÄYTTÄYTYMINEN /LUONNE: Tasapainoinen ja vakaa. Erittäin hyvin kehittynyt hajuaisti ja kyky havaita riistaa.

PÄÄ: Kuiva, ylhäältä katsoen kiilanmuotoinen, kolmiomainen ja leveyttään pitempi.

KALLO-OSA:

Kallo: Suhteellisen leveä; selvä niskakyhmy.

Otsapenger: Hieman erottuvat kulmakaaret antavat vaikutelman selvästä otsapenkereestä. Otsapenger ei saa koskaan olla liian jyrkkä.

KUONO-OSA:

Kirsu: Keskikokoinen ja aina musta.

Kuono: Kuiva ja kapeneva, hieman kallo-osaa lyhyempi. Kuonon ja kallon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset.

Huulet: Tiiviit.

Leuat / hampaat: Hampaat ovat valkoiset, suuret, voimakkaat ja täysin kehittyneet, tasaisessa rivissä. Täydellinen hampaisto, leikkaava purenta.

Posket: Hyvin kehittyneet; poskiluut ja -lihaksat ovat selvästi erottuvat.

Silmät: Eivät suuret; soikeat ja kohtuullisen vinoasentoiset. Eivät syvälle asettuneet eivätkä ulkonevat. Ilme on eloisa ja älykäs. Väri tummanruskea tai karvapeitteen sävyyn sointuva ruskea.

Korvat: Pystyt, eivät suuret, liikkuvaiset korkealle kiinnittyneet, V:n muotoiset ja teräväkärkiset.

KAULA: Lihaksikas ja kuiva, muodoltaan soikea ja pään pituinen. Asennoituaan 45–50 asteen kulmassa vaakatasoon nähden.

RUNKO:

Säkä: Hyvin kehittynyt ja selvästi erottuva, erityisesti uroksilla.

Selkä: Suora, vahva, lihaksikas ja kohtuullisen leveä.

Lanne: Lyhyt, leveä, lihaksikas, hieman kaartuva.

Lantio: Leveä, kohtuullisen pitkä, hieman viisto.

Rintakehä: Leveä, syvä, poikkileikkaukseltaan soikea, kyynärpäihin asti ulottuva.

Alalinja ja vatsa: Kohoava; alalinja rintakehästä vatsaan nousee selvästi.

HÄNTÄ: Kiertyvä tai sirpinmuotoinen, koskettaa selkää, reiden yläosaa tai pakaraa. Suoraksi vedettynä kinnerniveleen ulottuva tai 2–3 cm lyhyempi.

RAAJAT

ETURAAJAT: Eturaajat ovat kuivat ja lihaksikkaat, edestä katsottuna suorat, kohtuullisen kaukana toisistaan ja yhdensuuntaiset. Eturaajojen pituus maasta kyynärpäähän on hieman yli puolet säkäkorkeudesta.

Lavat: Pitkät ja viistot.

Olkavarret: Pitkät, viistot ja lihaksikkaat, lavan ja olkavarren välillä on selvä kulma.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset, hyvin kehittynyt kyynärnivele; taakse ja rungon pituusakselin suuntaisesti asettuneet.

Kyynärvarret: Suorat, kuivat, lihaksikkaat, poikkileikkaukseltaan soikeat, edestä katsottuna kohtuullisen kaukana toisistaan ja yhdensuuntaiset.

Välikämmenet: Lyhyet, sivusta katsottuna hieman viistot.

Etukäpälät: Soikeat; tiiviit ja hyvin kaareutuneet varpaat.

TAKARAAJAT: Lihaksikkaat ja kauttaaltaan hyvin kulmutuneet. Takaa katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset.

Reidet: Kohtuullisen pitkät ja viistot.

Polvet: Hyvin kulmutuneet.

Sääret: Samanpituiset kuin reidet; viistot.

Väljalat: Lähes pystysuorat. Sivusta katsottuna pakarasta maahan piirretyn pystysuoran linjan tulee kulkea väljalalan etureunan kohdalta. Kannukset eivät toivottavat.

Takakäpälät: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Vapaat.

NAHKA: Paksu ja joustava.

KARVAPEITE:

Karva: Peitinkarva on karheaa ja suoraa. Aluskarva on hyvin kehittynyttä, paksua, pehmeää, runsasta ja villavaa. Päässä ja korvissa karva on lyhyttä ja tiheää, lavoissa ja kaulassa se on pitempää kuin rungossa muodostaen kauluksen, myös poskissa on ns. pulisongit. Sään päällä oleva karva on pitempää, varsinkin uroksilla. Raajoja peittää lyhyt, karhea, tiheä karva, joka on hieman pitempää raajojen takaosissa, reisien takapuolella se muodostaa housut ilman hapsuja. Varpaiden välissä kasvaa suojaava karva. Hännässä karva on runsasta, suoraa ja karheaa, hännän alapuolella hieman pitempää kuin yläpuolella mutta ei muodosta hapsuja.

Väri: Tyypillisin väri on mustan ja valkoisen kirjava, jossa jompikumpi voi olla päävärinä. Myös täysin mustaa ja täysin valkoista väriä esiintyy.

KOKO:

Säkäkorkeus: Urokset 52–58 cm, nartut 48–54 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.

- puutteellinen sukupuolileima
- omenapää; korkea otsa; puutteellisesti kehittyneet posket
- liian voimakkaat kulmakaaret
- osittainen pigmentinpuutos kirsussa, huulissa ja silmäluomissa
- riippuvat huulet
- tasapurenta; pienet, värjäytyneet tai harvat hampaat
- useamman kuin yhden P1 tai P2 hampaiden puuttuminen
- suuret, pienet tai pyöreät silmät; silmät, jotka eivät ole vinot; syvälle asettuneet tai ulkonevat silmät; vaaleat silmät
- pehmeä, kapea tai köyristyvä selkä
- pitkä, kapea tai köyristyvä lanne
- litteä, kapea tai jyrkkä lantio
- kapea, litteä, tynnyrimäinen rintakehä, riittämätön rinnansyvyys
- pystysuorat tai painuneet välikämmenet
- kissan-tai jäniksenkypälät, haravarpaat
- rajoittuneet liikkeet
- turpea, löysä tai poimuinen nahka
- puutteellinen aluskarva; kauluksen ja pulisonkien puuttuminen
- harmahtava väri; perusvärin sävyinen pilkutus rungossa tai päässä
- enimmäiskoon ylitys 2 cm

VAKAVAT VIRHEET:

- selvästi virheellinen sukupuolileima
- liian kevyt tai raskas luusto; turpea runko
- lihavuus tai laihuus
- liian pitkä pää; liian vähäinen tai voimakas otsapenger
- kovera kuononselkä; liian pitkä tai karkea kuono-osa
- pigmentin puutos kirsussa, huulissa tai silmäluomissa

- useamman kuin 4 välihampaan puuttuminen (mukaan lukien P1)
- suuret, matalalle kiinnittyneet tai liikkumattomat korvat
- pyöreäkärkiset korvat, liian suuret tai paksut korvalehdet
- riittämätön rinnansyvyys
- selvästi ulko- tai sisäkierteiset käpälät; käyrät eturaajat
- liian pystyt tai liian viistot lavat
- kapea takaosa, ulkokierteiset polvet, liian ahdas- tai leveäasentoinen takaosa; liian voimakkaasti tai niukasti kulmautunut takaosa
- raskaat, jäykät tai sipsuttavat liikkeet
- pitkä karva eturaajojen takaosissa; selvät hapsut
- epätyypillinen turkki karvanlähdön aikana
- perusväristä poikkeavat, punaruskeat (tan) merkit päässä ja raajoissa

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- vihaisuus tai liiallinen arkuus
- selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- virheellinen purenta, tasapurenta alle 6-vuotiaalla koiralla, hammaspuutokset (muut kuin P1 ja M3)
- herasilmä, kirjavat tai keskenään eriväriset silmät
- riippuvat tai puolipystyt korvat
- synnynnäinen töpöhäntä, sapeli- tai saukonhäntä
- liian lyhyt tai pitkä karva, runsas häntäplyymi
- muut kuin hyväksytyt värit

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Ulkomuodon nykytila venäläis-eurooppalaisella laikalla

Nykyinen ve-laika vastaa rakenteeltaan ja ulkomuodoltaan rotumääritelmää, eikä sille ole siinä tarpeen asettaa erikoisvaatimuksia.

Käyttötarkoituksen kannalta välttämättömimmät ominaisuudet ovat riittävät kulmaukset, niin etu- kuin takaraajoissakin. Ulkomuodon haasteena on ehkä joillakin yksilöillä hyvin pieni tai suuri koko, jopa alle/yli rotumääritelmän. Pienuutta ilmenee enemmän tuontikoirissa ja vastaavasti suurikokoisuutta joissakin kotimaanlinjoissa. Jalostusvalinnoissa on tarpeen vaatiessa mahdollisuus kiinnittää huomiota kyseisiin seikkoihin.

Näyttelyistä saatujen laatumainintojen perusteella rotu on varsin hyvin ulkomuodollisesti rotumääritelmän mukainen.

Taulukko 12. Näyttelykäynnit 2015–2024 syntyneillä koirilla.

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	111 tulosta	39 tulosta	13 tulosta	2 tulosta	8 tulosta	2 tulosta	175 tulosta
Nuorten luokka	46 tulosta	14 tulosta	4 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	66 tulosta
Avoin luokka	114 tulosta	50 tulosta	8 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	176 tulosta
Käyttöluokka	8 tulosta	7 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	16 tulosta

Valioluokka	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	3 tulosta
Veteraaniluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Yhteensä	282 tulosta	110 tulosta	26 tulosta	5 tulosta	10 tulosta	3 tulosta	436 tulosta

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellinen jalostusentavoiteohjelma on ollut voimassa ohjelmakauden 2020 – 2024, joka oli rodun toinen voimassa oleva ja Suomen Kennelliitossa hyväksytty tavoiteohjelma.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Terveys- ja luonneominaisuuksien pitäminen vahvalla tasolla.	Käytetty jalostukseen terveitä ja rodunomaisen luonteen omaavia koiria. Jalostustoimikunnalla on ollut käytössään 2015 vuodesta alkaen terveysriskilaskuri, jonka läpi yhdistelmät ajetaan. On kannustettu koiria terveystutkimuksiin (erikoisesti lonkka&kyynärkuvaukset) ja otettu lonkkatiedot huomioon jalostusneuvonnoissa.	Uusia perinnöllisiä sairauksia on tullut jalostustoimikunnan tietoon hyvin vähän. Ohjelmakauden aikana jalostustoimikunnan tietoon tuli 6 kpl uusia perinnöllisiä sairauksia ja vikoja. Luonneominaisuudet ovat lähes poikkeuksetta rodussa täysin rotumääritelmän mukaisia vuosikirjan tilaston mukaan. Terveystutkimusten määrä on selvässä kasvussa ja tietoja voidaan hyödyntää jalostuksessa mahdollisten rakenneongelmien ehkäisemiseksi.
Jalostuspohjan laajentaminen	Jalostukseen suositeltu käytettäväksi tuontikoiria. Kannustettu tuontikoirien omistajia käyttämään koiriaan jalostukseen.	Jalostuspohjaa on ohjelmakaudella saatu laajennettua. Viimeisen neljän vuoden aikana on tehty 7 eri yhdistelmää, joissa on tuontikoira toisena osapuolena. Tuontikoirien ensimmäisen polven jälkeisiä käytetään hyvin laajasti jalostukseen.
Rekisteröintimäärän kohottaminen	Narttujen omistajia on rohkaistu pennutukseen ja on pyritty löytämään tuontikoirista jalostuksellisesti arvokkaita koiria ja tätä kautta luomaan uusia linjoja. Kasvattajia on viime vuosina kannustettu valitsemaan pennuille sellaisia koteja, joissa	Rekisteröintimäärä on kohonnut vuosien 2018-2020 luvuista (yht. 83) ja vuosina 2021-2023 on rekisteröity yhteensä 122 koiraa tuontikoirat mukaan lukien.

	rotua viedään eteenpäin (näyttelyt, käyttökokeet ja terveys).	
Metsästysominaisuuksien kohottaminen (erityisesti hakuominaisuus).	Jalostustoiminnassa on pyritty ensisijaisesti vaalimaan hyvää riistaviettä ja hakua. Useassa yhdistelmässä on toisena osapuolena ollut käyttökoetuloksen omaava koira.	Käyttökokeissa käyntimäärät ovat varsinkin LINT-kokeessa kasvaneet selvästi, mutta HIRV-kokeissa käyntimäärät ovat pysyneet keskimäärin vielä samalla tasolla. Koirien hakuominaisuudet ovat LINT-kokeiden hakupisteytyksen perusteella jopa erinomaisella tasolla.
Pitkäaikaisen sukusiitosprosentin laskeminen n. 3 % (8 sukupolveen laskettuna). Sukukatokertoimen osalta tavoitellaan lukua 0,90 (4 sukupolveen laskettuna).	Käytetty runsaasti tuontikoiria jalostukseen. Kotimaisten koirien kanssa on yhdistetty tuontikoiria.	Kymmenen vuoden pitkäaikainen ss-% ka on 2,41%. Kolmen edellisen vuoden sukukatokertoimen ka on 0,96 (4 sukupolvea).
Ulkomuodollinen tavoite on pitää rotu ihannekorkuisena ja rungoltaan oikean mittaisena	Tähän ei ole erityisesti tarvinnut kiinnittää huomiota, ylä- tai alarajalla olevien koirien määrää on tarkkailtu näyttelykuvausten perusteella.	Tavoiteohjelman aikana rodun SERT palkittujen koirien koko on pysynyt keskimääräisissä lukemissa.

Rakennevikojen osalta tutkittujen koirien määrä on hyvässä kasvussa ja jonkin asteisia lonkkaongelmia (tai muita rakenneongelmia) on tulosten perusteella tullut varsinkin joidenkin tuontikoirien kautta. Tulosten perusteella ei kuitenkaan voida sulkea mitään tiettyjä linjoja jalostuksen ulkopuolelle näin pienessä rodussa, varsinkaan kun tuontikoirien taustoista ei saada riittävää selvyyttä koska koiria ei naapurimaissa (Baltian maat) juurikaan kuvata. Tutkimuksia tarvitaan jatkossakin. Jalostusohjeessa suositellaan tutkituttamaan astutettavat koirat.

Harvalukuisessa rodussa vuosittaisiin rekisteröintimääriin vaikuttaa helposti muutama suunniteltu astutus, jotka ovat jostain syystä epäonnistuneet tai pentumäärät jääneet pieniksi. Lisäksi astutuksiin ovat vaikuttaneet käyttöominaisuuksiltaan astutuskelpoisten narttujen vähäinen lukumäärä sekä se, että kasvattajia on vähän. Monet koiran omistajat epäröivät astuttaa narttujaan.

Käyttökoetuloksia tulisi varmasti runsaamminkin, mikäli koiran omistajat olisivat rohkeampia käyttämään koiriaan kokeissa. Edelleen liian moni koiranomistaja vieroksuu kokeita, eikä kenties ymmärrä että luokkatuloskin on rodulle jalostuksellisesti arvokas. V-e laikajaosto on kannustanut koirien omistajia käyttökokeisiin ja pyrkinyt myös järjestämään käyttökoemahdollisuuksia (pitkiä kokeita) v-e laikojen omistajille. Tätä kautta ollaan saatu useita koekäyntejä ja luokkatuloksia.

Kaikille koirille, jotka pysyvät jalostusneuvontaa, pystyttiin löytämään jalostusohjeen puitteissa sopiva urosvaihtoehto.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Tärkeänä tavoitteena kaudella on jatkaa jalostuspohjan laajentamista ja rekisteröintimäärien lisäämistä, mutta tätä ei voi tehdä käyttöominaisuuksien tai rodun terveyden kustannuksella. Narttujen omistajia eli potentiaalisia kasvattajia on edelleen rohkaistava pennutuksiin ja kannustettava sitä ennen myös terveystutkimuksiin ja käyttökokeisiin. Kasvattajien esimerkin kautta myös pennunottajien taso paranee, jolloin saadaan käyttökoetuloksia ja terveystutkimuksia lisää. Näin saadaan jalostukseen pitkäjänteisyyttä, pidettyä rodun terveyttä yllä ja kehitettyä käyttöominaisuuksia. Pitkällä aikavälillä tämä lisää rodun tunnettuutta ja kiinnostavuutta ja siten kasvattaa edelleen rekisteröintimääriä.

Tuontikoiria on edelleen käytettävä rohkeasti jalostuksessa, mutta terveyden ja varsinkin rakennetutkimuksiin on kiinnitettävä huomiota jalostusohjeen mukaisesti. Tuontikoirien kohdalla myös metsästysominaisuudet on huomioitava ja tarpeen mukaan pyrittävä hakemaan jalostuksessa tuontikoiran kumppanilta vahvoja näyttöjä käyttöominaisuuksista. Myös niin sanotut kotimaiset vanhat linjat on pidettävä elossa ja jalostuksessa mukana ja yhdistettävä niitä tarpeen mukaan tuontikoiriin. Näin saadaan geneettisesti kestävä koirakanta unohtamatta metsästysominaisuuksia ja terveyttä.

Pitkäaikainen sukusiitosprosentti pyritään jatkossakin pitämään tavoitellussa 3-4 % välissä, kahdeksaan sukupolveen laskettuna. Sukukatokertoimen tulisi olla vähintään 0,90, kun lasketaan neljän sukupolveen. Tämä pohjautuu yleiseen Suomen kennelliiton jalostusstrategiaan.

Venäläis-eurooppalaisen laikan jalostuksessa pyritään pitämään terveys- ja luonneominaisuudet vähintäänkin yhtä vahvoina kuin ne ovat tällä hetkellä. Metsästyspystykorvana venäläis-eurooppalainen laika on terve rotu, jolla on ilmennyt vähäisissä määrin perinnöllisiä sairauksia. Ilmenneitä haasteita v-e laikojen rakenteessa kartoitetaan edelleen kannustamalla koirien omistajia terveystutkimuksiin ja jalostuksessa rakenneongelmien leviämistä pyritään ehkäisemään tutkimustietojen perusteella jalostusohjeen mukaisesti.

Monipuolinen riistavietti tulee säilyttää ja se on otettava tarkoin huomioon myös jalostustoiminnassa. Ohjattavuutensa ansiosta venäläis-eurooppalainen laika voidaan kouluttaa eri riistalajeille isännän toiveiden mukaan. Tarkoitus ei olekaan jalostuksessa ohjata näitä koiria toimimaan vain yhdelle tietylle riistalle, vaan koetetaan huomioida jalostuksessa sen monimuotoinen toimivuus eri riistalajeille mahdollisuuksien mukaan. Toisaalta jalostuksessa pyritään yleisesti rodun metsästysominaisuuksien kohottamiseen tietyillä eri osa-alueilla. Rodun ominaisuudet ovat viime vuosina kehittyneet LINT-kokeiden pisteissä mitattuna, joista voidaan erityisesti nostaa esille hakupisteet. Vastaavaa kehitystä on haettava myös suurriistapuolella eli käytännössä HIRV-kokeissa. Myös suoritettujen pienpetotestien määrää tulee yhä kasvattaa ja tätä kautta pitää yllä rodun moniriistaisuutta ja tehdä sitä myös näkyväksi.

Ulkomuodollisesti rotu on varsin yhtenäinen ja rotumääritelmästä ei ole syytä poiketa. Ulkomuodollisena tavoitteena on pitää koira ihannekokoisena ja rungoltaan oikean mittaisena korkeuteen nähden.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostustoimikunta suosittelee terveystutkimuksia jalostukseen käytettäville koirille. Jalostuspalsta A:lle hyväksytään vain yhdistelmä, jonka molemmat vanhemmat ovat lonkkakuvattuja ja lonkkakuvauksen tulos on oltava vähintään C. Kahden C-lonkkaisen yhdistelmää ei hyväksytä. Metsästys- ja terveystutkimusten teettäminen on myös vaatimuksena jalostusneuvonnan antamiselle. Lisäksi jalostusohjeessa kannustetaan MyDog DNA-tutkimuksiin. Vaikka toistaiseksi tutkimuksissa ei ole löytynyt merkittävästi paneelissa esiintyviä sairauksia, DNA-tutkimuksilla kerätään tietoa tulevaisuutta varten. Jos DNA-tutkimuksissa koira osoittautuu jonkin sairauden kantajaksi, vaaditaan myös parituksen toiselta osapuolelta DNA-tutkimus todistamaan, etteivät molemmat kanna samaa sairautta.

Käyttöominaisuuksien kartoittamiseen ja parantamiseen jalostustoimikunta on laatinut koirille pisteytysjärjestelmän, jossa pisteitä jaettaessa otetaan huomioon jalostukseen käytettävän koiran sekä sen vanhempien ja esivanhempien edesottamukset koe- ja metsästyskäytössä. Lisäksi astutettavalle parille annetaan terveystuloksia mahdollisista terveystutkimuksista, joilla pyritään kartoittamaan kyseisiä sairauksia kantavat koirat. Perinnöllisiä sairauksia sairastavaa koiraa ei käytetä jalostukseen. Jaostolla on käytössään terveystietokanta, jonka tarkoituksena on tuottaa lisätietoa paritettavan yhdistelmän terveydestä. Terveystiedot pohjautuvat ilmoitettuihin terveystietoihin. Laskuri tuo esille vain niiltä osin sairaudet, mitä koiranomistajat ovat jalostustoimikunnalle ilmoittaneet.

Koekäyntien vähäisyyden vuoksi jaosto kerää tietoja metsästysominaisuuksista koirien omistajilta jalostuspisteytyksen tueksi. Kyselyssä tiedustellaan koiran eri edesottamuksia metsästyskäytössä (hakulaajuus ja nopeus, riistan seuraaminen, haukkutyöskentely, kiinnostuksen kohteet eri riistalajeille, rohkeus).

Koiran omaehtoinen riistanhakuominaisuus ja metsästysvietti nousevat käyttöominaisuuksista eniten tarkasteluun. Jalostuskäyttöön pyritään saamaan mahdollisimman monta laajan haun ja vahvan metsästysvietin omaavaa koiraa. Lisäksi jalostuksessa täytyy huomioida kompensoiva vaikutus eri metsästysominaisuuksien jalostamisessa. Kompensoivalla vaikutuksella tarkoitetaan sitä, että jalostukseen pyritään valitsemaan sellaiset kumppanit, jotka täydentävät toistensa puutteellisia ominaisuuksia.

Pyritään parituksissa siihen, että säilytetään mahdollisimman moni metsästyskäytössä oleva koira jalostuksen parissa, jottei tehollinen populaatio laskisi. Yhteen ei tarkoituksenhakuisesti saateta kahta huonosti hakevaa, vaan pyritään täydentämään paremmalla kumppanilla toisen heikompa ominaisuutta. Rodun tunnetuksi tekeminen sen parhailla ominaisuuksilla on paras konsti rekisteröintimäärien kohottamiseen. Jalostuksessa tulee rohkeasti pyrkiä myös rodun käyttöominaisuuksien kehittämiseen ; kaikkien yhdistelmien ei tarvitse ensisijaisesti laajentaa geenipohjaa.

Kokonaissukusiitosprosentti saadaan helposti pysymään alle 6,25 % ja myös tavoitteessa 3 -4 % (kahdeksaan sukupolveen laskettuna) kun jalostuksessa käytetään järkevästi tuontikoiria ja myös niiden jälkeläisiä. Geenipohjan laajentamisen vuoksi olisi tärkeää, että lähes jokainen metsästyskäytössä oleva tuontikoira saisi yhden pentueen. Tämä sen vuoksi, että saataisiin laajennettua geenipohjaa ja nähtäisiin koiran jalostuksellinen arvo periyttämisen suhteen. Kotimaisten koirien jalostuksellinen käyttö tulee myös

saada runsaammin hyödynnettyä ja pyrkiä jalostuksessa käyttämään eri sukuisia koiria ja laajentaa näin geenipohjaa.

Nykyisten rekisteröintimäärien vallitessa suositellaan että, koiralla on mahdollisuus 15 jälkeläiseen elinaikanaan. Jalostustoimikunnalla on kuitenkin mahdollisuus käyttää harkintaansa ja poiketa enimmäisjälkeläismäärästä, mikäli se katsoo, että lisäpentue olisi rodun monimuotoisuutta tai käyttöominaisuuksia tukeva.

Lisäpentue kuitenkin edellyttää, että koiralla tai sen ensimmäisen polven jälkeläisillä on näyttöjä rodunomaisesta käyttökokeesta tuloksen muodossa ja koiran terveys on tutkittu (vähintään lonkat) ja todettu riittävän hyväksi. Lisäksi koiran on oltava tuontikoira tai sillä on entuudestaan vähintään yksi pentue vierassukuisen tuontikoiran kanssa tai lisäpentue tulisi olemaan vierassukuisen tuontikoiran kanssa. Astutukseen käytettävien koirien tulisi olla iältään vähintään 2,5–3-vuotiaita. Tällä pyritään minimoimaan, etenkin tuontikoirien osalta se, että esiintyykö koirissa mitään perinnöllisiä sairauksia. Monet perinnölliset sairaudet puhkeavat todennäköisimmin jo kolmeen ikävuoteen mennessä.

Jalostusohje

Venäläis-eurooppalaisen laikan jalostusohje

(Tulee voimaan 1.1 2024)

Nartun omistaja

Jalostusneuvontaa annetaan ennen astutusta ja se on voimassa 2 kk. Nartun omistajan tulee ottaa yhteyttä jalostustoimikuntaan hyvissä ajoin ennen suunniteltua astutusta (miehellään vähintään 2 kk ennen), ja ilmoittaa astutettava narttu ja mahdolliset urosvaihtoehdot. Mahdollisten omien urosvaihtoehtojen lisäksi jalostusneuvojalta saa lisää vaihtoehtoja.

Jalostusneuvonta on rotua harrastaville henkilöille maksuton palvelu. Neuvonnan kautta kulkeneiden yhdistelmien astutusilmoitukset, jotka täyttävät edellytykset A- tai B-palstalle julkaistaan järjestön kotisivuilla ja järjestön jäsenlehdessä. Muita yhdistelmiä ei julkaista järjestön toimesta.

Ilmoitukset ovat laikajärjestön jäsenille maksuttomia. Jos nartun omistaja ei ole järjestön jäsen, ilmoitus maksaa 20 €.

Uroksen omistaja

Jos uros täyttää jalostuksen tavoiteohjelman suositukset, tulisi sen omistajan ilmoittaa jalostusneuvojille yhteystietonsa uroksen mahdollista jalostuskäyttöä varten.

Jalostusluokat

Venäläis-eurooppalaiset laikat luokitellaan viiteen jalostusluokkaan omien ja jälkeläistensä koetulosten perusteella. Koetuloksiksi hyväksytään rodunomaisten käyttökokeiden tulokset, joita ovat hirven ja linnunhaukkukoe sekä karhunhaukkutaipumuskoe. Hyväksytty karhunhaukkutaipumuskoe vastaa jalostusluokkaa A++. Karhunkaato metsästystilanteessa rinnastetaan pisteytyksessä hyväksytyyn

karhunhaukkutaipumuskokeeseen. Karhunkaatolanteesta toimitetaan sähköisellä lomakkeella (löytyy järjestön sivuilta) kirjallinen selvitys yksityiskohtaisesti todistajan vahvistamana.

JALOSTUSLUOKAT ANTAVAT PISTEITÄ SEURAAVASTI:

Jalostusluokka	Pisteet 1. sukupolvi	Pisteet 2. sukupolvi	Pisteet 3. sukupolvi
A	25p	12,5p	6,25p
B	15p	7,5p	3,75p
C	10p	5p	2,5p
D	5p	2,5p	1,25p
lisämerkintä ++	korottaa 100%	korottaa 100%	korottaa 100%
lisämerkintä +	korottaa 50%	korottaa 50%	korottaa 50%

Terveydellisten tutkimusten mukaan tulevat pisteet:

Yhdistelmän koirat saavat jalostuspisteitykseen terveystutkimuksista pisteitä seuraavasti:

MyDogDna - geenitesti	10 pistettä
Polvitutkimus	5 pistettä
Silmätutkimus	5 pistettä
Lonkkakuvaus	5 pistettä
Kyynärkuvaus	5 pistettä

KOIRIEN LUOKITUS KOETULOSTEN PERUSTEELLA:

Jalostusluokka	Urokset	Nartut
A++	KVA KARH1	KVA KARH1
A+	2 x HIRV 1 tai 2xLINT 1 tai luokkatulos kahdesta eri koemuodosta	HIRV 1 tai LINT1, tai luokkatulos kahdesta eri koemuodosta
A	HIRV 1 tai LINT 1	HIRV 2 tai LINT 2
B	HIRV 2 tai LINT 2	HIRV 3 tai LINT 3
C	HIRV 3 tai LINT 3	Hyväksytty pienpetotesti
D	Hyväksytty pienpetotesti	Ei tulosta, käytetään metsästyksen
E	Ei tulosta, käytetään metsästyksen	-
F	Ei jalostukseen sukurasitteiden vuoksi	Ei jalostukseen sukurasitteiden vuoksi

KOIRIEN LUOKITUKSET PERIYTTÄMISEN PERUSTEELLA:

Jalostusluokka Urokset ja nartut

+	A ja B luokan koirille, jonka jälkeläisistä vähintään kaksi koira on palkittu käyttökokeessa ja jälkeläiset vähintään kahdesta eri yhdistelmästä
A	A jälkeläinen
B	2 B jälkeläistä
C	B jälkeläinen
D	-

Jalostusohjeistuksen vaatimukset

- Molempien vanhempien tulee olla metsästyskäytössä.
- Molempien vanhempien tulee olla lonkkakuvattu ja tulos lonkkakuvista tulee olla vähintään C. Kahden C-lonkkaisen keskinäistä paritusta ei hyväksytä. Myöskään C-lonkkaisen ja lonkkakuvaamattoman koiran paritusta ei hyväksytä.
- Tulos kyynärkuvista tulee olla vähintään 2. Kahden 2 kyynäräisen keskinäistä paritusta ei sallita.
- Jos DNA testissä koira on todettu jonkun sairauden/ei toivotun ominaisuuden kantajaksi, tulee parituksessa toisen osapuolen olla DNA testattu ja todettu terveeksi samaisen sairauden tai ei toivotun ominaisuuden osalta.
- Jalostuspisteiden täytyessä, mutta metsästyskäytön puuttuessa, yhdistelmä ei saa hyväksyntää.
- Metsästys ja terveystarkastus täytyy palauttaa ennen astutusta.
- Yhdistelmän molemmilla koirilla tulee olla näyttelystä vähintään laatuarvosana H (hyvä).
- Jalostukseen käytettävillä koirilla on enintään 15 jälkeläistä elinaikanaan.
- Uusinta-astutuksessa jalostustoimikunta harkitsee hyväksynnän tapauskohtaisesti (jälkeläismäärä ensimmäisestä pentueesta ja onko jälkeläisiä muista yhdistelmistä).
- Yhdistelmän koirissa ei saa esiintyä perinnöllisiä sairauksia.
- Yhdistelmän tulee läpäistä terveystarkastus.
- Sukusiitosasteen on oltava alle 6,25 % kennelliiton jalostustietokannan mukaan (8 sukupolven laskettuna).
- Tuontikoira saa käyttöominaisuuksien mukaan jalostuspisteitä, kun haukkuu tuloksen suomalaisessa käyttökokeessa, jonka jälkeen tulos kartuttaa myös vanhempien pisteitä (esim. koiran edellytys A luokkaan vanhempien luokaksi A).
- Ulkomaisen uroksen käyttöön jaosto antaa harkintansa mukaan hyväksynnän jalostuksellisten kriteerien täytyessä (terveys, geenipohjan laajeneminen). Nartun omistaja ottaa hyvissä ajoin yhteyttä jaostoon ja kertoo suunnittelemansa astutuksen ja toimittaa tarpeelliset tiedot ulkomaisesta uroksesta.

ASTUTUSPALSTAT

A palsta - yhdistelmät täyttävät jalostusohjeistuksen kaikki vaatimukset:

- A palstalle tulevan yhdistelmän yhteispistemäärän tulee olla vähintään 85 pistettä.
- Tuontikoirien keskinäinen paritus, jos muut jalostukselliset ehdot täyttyvät
- Ulkomaisen uroksen käyttö parituksessa muiden jalostusehtojen täytyessä

B palsta - yhdistelmät eivät täytä jalostusohjeistuksen kaikkia vaatimuksia:

- yhdistelmän jalostuspistemäärä jää alle 85p
- yhdistelmässä kohonnut terveystulos, terveystulostulos antama tulos
- yhdistelmän sukusiitos on suurempi kuin 6,25 % (8 sukupolven laskettuna)
- yhdistelmässä ei ole käytetty jalostusneuvontaa ennen astutusta, muutoin yhdistelmä jalostusohjeen mukainen.
- yhdistelmän koiralla näyttelystä saatu laatuarvosana T
- yhdistelmän toiselta vanhemmalta uupuu lonkkakuvat. **Huom.**Toisen vanhemman lonkkakuvatuloksen täytyy tällöin olla A tai B, muuten yhdistelmää ei hyväksytä.

Seuraavat seikat estävät pääsyn kummallekin palstalle:

- Yhdistelmän koira ei ole metsästyskäytössä
- metsästys- ja terveystulostulokset uupuvat
- näyttelytulos uupuu
- perinnöllisen sairauden riski yhdistelmässä, terveystulostulos antaa hylätyn tuloksen
- lonkkakuvaukset uupuvat molemmilta vanhemmilta tai lonkkakuvatulos on D tai E.
- kyynärkuvauksessa tulos 3.
- JTO:n vastainen jälkeläismäärä
- JTO:n vastainen yhdistelmän uusiminen
- Jalostustoimikunta voi käyttää harkintaansa näistä ohjeista poiketen, mikäli se katsoo, että yhdistelmässä on sellaisia seikkoja, jotka ovat jalostuksellisesti tärkeitä rodulle.

Astutuspalstoille yhdistelmät pääsevät, kun astutus on tapahtunut.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Venäläis-eurooppalainen laika on metsästyskoira ja jalostukseen tulee käyttää niitä koiria, jotka ovat osoittaneet kykynsä metsästyksessä tai metsästyskokeissa. Rodunomaisia metsästyskokeita ovat hirvi-, karhu- ja lintukokeet. Erityisesti jalostussuosituksissa on huomioitava koirat, joilla on käyttökoetulos vähintään kahdelta eri riistalajilta. Lisäksi jalostuksessa huomioidaan koirat, jotka ovat suorittaneet hyväksytysti pienpetotestin. Koska koekäyntejä on pienessä rodussa vähän, jalostustoimikunta hyödyntää lisäksi koiran omistajille suunnattuja metsästysominaisuuskyselyjä suunniteltaessa yhdistelmiä. Jalostustoimikunta kerää metsästys- ja terveystulostulosten avulla koirien omistajilta tietoa koirien käyttö- ja terveysominaisuuksista jalostustoiminnan tueksi. Metsästysominaisuus kysely on käyttökoekäytön ja pienpetotestin rinnalla toinen tärkeä tietolähde koirien käyttöominaisuuksien kartoittamiseen. Näiden avulla jalostustoimikunta pystyy ottamaan jalostusvalinnoissa huomioon yksittäisiä koirien ominaisuuksia, joilla pyritään vaikuttamaan koko rodun osalta käyttöominaisuuksien parantamiseen.

Koirien omistajille suunnatut terveystulostulokset auttavat poimimaan koirissamme mahdollisesti esiintyviä vikoja ja sairauksia. Turvataksemme rodun säilymisen terveenä, perinnölliset sairaudet on otettava huomioon

jalostusvalinnoissa. Kaikki jalostukseen käytettävät koirat tulee olla terveitä. Jalostustoimikunta käyttää hyödykseen terveysriskilaskuria, joka laskee yhdistelmälle terveysriskilukua. Tämä helpottaa jalostustoimikuntaa tekemään näkyväksi koirien sukutaulussa ilmenevät perinnöllistä sairautta sairastavat koirat. Laskuri ottaa huomioon sairaat koirat, sairaan pentusisaret, vanhemmat sekä puolisisaret.

Jalostusohjeessa on asetettu hyväksytyille yhdistelmälle näyttelytulos yhdeksi jalostuskriteeriksi. Tällä pyritään siihen, että koira on ulkomuodollisesti ja luonteeltaan rotumääritelmän mukainen. Lisäksi näyttelytuloksesta selviää, ettei uroksilla esiinny kivespuutoksia sekä jalostukseen käytettävillä koirilla on rotumääritelmän mukainen purenta. Ulkomuodon kokonaisvaltaista kehitystä seurataan näyttelytuloksista. Näyttelytuomareiden tulisi noudattaa arvostelussaan rotumääritelmää. Erityisesti jalostustoimikunnan on seurattava ERI/SERTILLÄ palkittujen koirien kokoa. Ulkomuodolla on merkitystä, mikäli koira on osoittanut kykynsä metsästyksessä. Pelkkä ulkomuodollisesti kaunis yksilö on rodunjalostuksen kannalta merkityksetön.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on jakaa tietoa kasvattajille rodun nykytilasta ja jalostustavoitteista. Näiden jalostuksellisten tavoitteiden täyttymiseksi on laadittu jalostusohje, jonka mukaan rodun jalostamista tulisi viedä eteenpäin haluamamme päämäärän saavuttamiseksi. Kannustetaan koiran omistajia käyttämään koiriaan käyttökokeissa ja näyttelyissä.

Jalostus- ja geenipohjan pitämiseksi seurataan ss %, joka pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena. Tavoitteena on pitää keskiarvo alle 4 %. Yksittäisen suositeltavan yhdistelmän sukusiitosaste saa olla enintään 6,25 % laskettuna 8 sukupolven mukaan täyttääkseen jalostusohjeen A luokituksen. Yksittäisten urosten tai nartun liikakäyttö on haitallista koko populaation kannalta ja yhden koiran maksimi pentumäärä saa olla enintään 15 pentua. Uusien linjojen luominen tuontikoirien avulla edesauttaa geenipohjan pitämistä riittävän laajana.

Laika-lehdessä julkaistaan jaoston toimesta artikkeleita liittyen rodun nykytilaan ja jalostuksellisiin tavoitteisiin. Pyrkimyksenä on, että mahdollisimman monet rotua harrastavat kasvattajat ja koirien omistajat olisivat tietoisia rodun jalostustavoitteista ja mihin suuntaan sitä tulisi ohjata, niin käyttöominaisuuksien kuin terveydenkin suhteen. Vuosittain jalostuspäivillä ja rotujärjestön vuosipäivillä pidetään jalostustoimikunnan toimesta rotukohtainen katsaus sen hetkisestä tilanteesta.

Jalostustoimikunta tarjoaa nartunomistajille sopivia urosvaihtoehtoja huomioiden molempien koirien edesottamukset metsästysominaisuuksissa ja terveystutkimuksissa, jotta saataisiin parhaiten toisiaan täydentävä yhdistelmä toteutumaan.

Jaosto tulee jakamaan avoimesti ja tasapuolisesti tietoa rodusta ja yhdistelmistä pennun ottajille ja uusille rotua harrastaville henkilöille.

Jaosto kannustaa edelleen lähes kaikkia metsästyskäytössä olevien narttujen omistajia, käyttökokeisiin, terveystutkimuksiin ja pennutuksiin. Erikoisesti tuontikoirien saaminen mukaan jalostuskäyttöön on tärkeää geenipohjan laajentamiseksi, mutta myös kotimaiset vähemmän käytetyt linjat ovat tärkeitä. On myös huomattava, että tuontikoiria on tullut maahan erikoisesti Virosta niin merkittävästi, etteivät tietyt virolaiset linjat enää välttämättä tuo suomalaiseen geenipohjaan paljon uutta.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Populaatio ja terveys

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terve rotu, vähän periytyviä sairauksia - keskimääräinen sukusiitoskerroin alhainen - pennuilla tasainen, hyvä kysyntä 	<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - pieni ja harvahko populaatio - astutukseen käytettävien narttujen määrä vähäinen - kotimaisten linjojen pullonkaulat, sukutauluissa esiintyy samoja koiria - huonolonkkaisia koiria suhteessa populaation kokoon paljon (tuontikoirat)?
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - uutta jalostusmateriaalia saatavissa ensisijaisesti Baltiasta - tuontikoirien avulla luotu mahdollisuuksia luoda uusia linjoja - uusille kasvattajille on tilaa ja mahdollisuuksia 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> - jalostusohjeesta piittaamattomuus - lonkkaongelmien tai muiden sairauksien leviäminen - rodun monimuotoisuuden kapeneminen jos jalostuksessa keskitytään liikaa käyttökoetuloksellisiin ja/tai A- ja B-lonkkaisiin koiriin - sukusiitoksen kohoaminen - kasvattajamäärän väheneminen

Luonne- ja käyttöominaisuudet

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - hyvä ja sosiaalinen luonne - moniriistakoira - riistaverisyys vahva - erittäin hyvä suuntavaisto - ohjattavuus 	<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - koekäyntien keskittyminen tiettyihin linjoihin, koekäyntejä tarvitsee laajemmin koko populaatiosta - kaikista koirista ei saada tarvittavia tietoja
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - monikäyttöisyys eri riistalajeille - huippukoirien tuominen esille käyttökokeiden kautta - Nouseva rotu LINT-kokeissa, uusien harrastajien potentiaali sitä kautta - suurriistaominaisuuksien esille tuominen ja kehittäminen 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suomen suurpetopolitiikka; susimäärän kasvu ja toisaalta haasteet karhun metsästyksessä ja miten tämä tulee vaikuttamaan koko metsästyskulttuuriin - moniriistaisuuden unohtaminen jalostuksessa - Ei saada tarpeeksi näyttöä rodun toimivuudesta käyttökokeiden kautta, jolloin rodun suosio metsästyskoirana laskee - Arkuuden tai muiden luonneongelmien lisääntyminen

Ulkomuoto ja rakenne

VAHVUUDET <ul style="list-style-type: none"> - yhtenäinen ulkomuoto - soveltuu kotimaisiin sää- ja maasto-olosuhteisiin 	HEIKKOUEDET <ul style="list-style-type: none"> - hyvin pieni- tai suurikokoiset koirat
MAHDOLLISUUDET <ul style="list-style-type: none"> - valinnan mahdollisuus 	UHAT <ul style="list-style-type: none"> - koirat menevät näyttelyihmisille - liiallinen ulkomuodon ihannoiti vähentää metsästyskoirien käyttöä jalostukseen - jalostusohjeesta piittaamattomuus

6.4.1 Varautuminen ongelmiin

RISKI	SYY	VARAUTUMINEN	MITEN VÄLTETÄÄN	TOTEUTUESSAAN MERKITSEE
Sukusiitos-% nousee	Jalostusneuvontaa ei käytetä, eikä jalostussuosituksia noudateta	Seurataan ss-% ja jalostusneuvonnoissa huomioidaan koko rodun ss%	Valistetaan kasvattajia ja harrastajia tuomalla esiin riskit. Tuontikoirien hyödyntäminen jalostuksessa. Noudatetaan jalostusohjetta.	Geenipohja kaventuu. Sairaudet lisääntyvät, hedelmällisyys ja pentuekoot pienenevät sekä pentujen elinvoima vähenee
Sairauksien leviäminen	Sairauksien piilottelu, jalostusneuvontaa ei käytetä	Terveystutkimukset, terveystarkastus, terveystarkastus ja jalostusohjeen mukainen toiminta.	Tiedotetaan ja rohkaistaan kasvattajia ilmoittamaan koirien sairauksista ja vioista. Kannustetaan koiria terveystutkimuksiin. Noudatetaan jalostusohjetta.	Perinnöllisten sairauksien lisääntyminen rodun sisällä.

Käyttökokeisiin osallistuminen vähenee	Harrastajien passiivisuus	Harrastajien aktivointi ja kokeista ja koemahdollisuuksista tiedottaminen. Kokeissa menestyneiden koirien esiin tuominen.	Koekäyntikynnyksen madaltaminen. Pitkien kokeiden järjestäminen mahdollisuuksien mukaan ja kokeissa avustaminen ja koemahdollisuuksista tiedottaminen.	Hyvää ja tarvittavaa ainesta jää rodunjalostuksessa käyttämättä. Rodun parhaat ominaisuudet eivät pääse esille ja rodun suosio laskee ominaisuuksien heiketessä.
Rodun aktiivisten harrastajien ja kasvattajien määrä ei nouse	Rodun monipuolisuutta ja hyviä metsästys-ominaisuuksia ei tunneta, pentukysyntä ei kasva	Lisätään rodun tunnettavuutta, keskitytään kertomaan kasvattajille, että hyvän, rotua eteenpäin vievän pennunottajan valinta on tärkeää.	Tiedottamalla käyttöominaisuuksista ja muista rodun hyvistä piirteistä. Parhaiden yksilöiden saaminen kokeisiin	Geenipohja kapenee entisestään, sairaudet lisääntyvät.
RISKI	SYY	VARAUTUMINEN	MITEN VÄLTETÄÄN	TOTEUTUESSAAN MERKITSEE
Ulkomuodon liiallinen ihannointi	Näyttelymenestykset alkaisivat jostain syystä korostumaan	Korostetaan käyttöominaisuuksien merkitystä rodun harrastajien suuntaan.	Noudatetaan jalostusohjetta ja korostetaan kasvattajille, että pennut menevät metsästäviin koteihin. Palkitaan koiria ja niiden kasvattajia käyttökoetuloksista.	Metsästysominaisuudet kadotetaan ja rotu siirtyy kokonaan tai osittain seuraaja näyttelykoiraksi.
Käyttöominaisuuksien heikkeneminen	Koirista ei saada riittävästi tietoa ja jalostusohjetta ei noudateta tai jalostusneuvontoja ei pyydetä	Seurataan koirien metsästysominaisuuksia omistajille suunnattujen metsästyskyselyjen avulla, kannustetaan koiria kokeisiin	Jalostuksessa huomioidaan koirien heikot ja vahvat ominaisuudet. Täydennetään jalostusvalinnoilla kumppanin puutteita.	Metsästysominaisuuksien heikkeneminen yleisesti rodussa. Geenipohjan kaventuminen. Lopulta rodun suosion romahtaminen metsästyskoirana.
Rakenneongelmien leviäminen	Terveystutkimusten puute, jalostusohjeesta piittaamattomuus	Aktiivinen tiedottaminen rodun tilasta ja terveydestä, terveystutkimuksiin kannustaminen	Jalostusohjeen mukaiset jalostusneuvonnat, vältetään risteyttämästä huonolonkkaisiksi tai rakenneongelmaisiksi tiedettyjä sukuja	Rakenneongelmien laajamittainen leviäminen ja paheneminen, geenipohjan kapeneminen ja lopulta myös metsästysominaisuuksien heikkeneminen.

Ihannekoon suureneminen	Jalostusvalinnat	Seurataan näyttelytuloksista koirien kokoja ja suosituksissa otetaan tämä seikka huomioon	Siitoskoirien valinnassa täytyy huomioida, että ei kahta ylärajan koiraa pariteta keskenään	Koon suurenemisen seurauksena koira ei vastaa täysin rotumääritelmän ihannekokoa
Luonne-ongelmien leviäminen	Väärät jalostusvalinnat	Seurataan koirien luonnetta näyttelyissä ja omistajille tehtävissä kyselyissä kuten tähänkin asti	Arkoja tai vihaisia koiria ei käytetä jalostukseen. Pidetään silmällä myös jalostuskoirien sukulinjoja; jos takasukupolvissa on luonneongelmia tiedossa, ei yhdistetä toisen ongelmaiseen linjaan.	Vaikuttaa erittäin negatiivisesti koirien käyttöön ja toimintakykyyn ja lopulta rodun suosioon.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Alla on lueteltu toimenpiteitä, joiden avulla seurataan jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista. Ne ovat eräänlaisia mittareita, joiden avulla konkreettisesti pystytään arvioimaan edistymisen tulokset. Pääpaino on asetettu rodun terveydelle, käyttöominaisuuksille ja populaation laajuudelle. Taulukossa on ohjeet seurannan toistuvuudesta. Jalostustoimikunnan tehtävänä on seurannan toteuttaminen ja raportointi hallitukselle sekä tehdä arviointi, miltä osin tavoitteet on saavutettu. Vuosiraportti tulee esittää järjestön vuosikokouksessa (maaliskuu), siinä laajuudessa, kuin tarvittava aineisto on ollut käytettävissä. Jaoston vetäjän vastuulla on kyseisten asioiden dokumentoinnista huolehtiminen.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on vuosittain seurata rodun tilaa ja niiltä osin, sillä on mahdollisuus tehdä vuositasolla tarvittavia muutoksia jalostusentavoiteohjelmaan, jos jokin seikka olennaisesti on muuttunut. Näitä asioita ovat muutokset rodun terveydellisissä asioissa, pentuemäärät jalostukseen käytetyille koirille, tarpeen mukainen jalostuspisteytyksen muuttaminen tai jalostuksellista lisäarvoa tuottavien seikkojen huomioon ottaminen pisteytyksessä. Nämä muutokset tarvitsevat aina rotujärjestön hallituksen päätöksen. Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian vastaisia muutoksia ei ole mahdollista tehdä.

Vuotuiset Pystykorvien jalostuspäivät järjestetään yhteisesti rotujärjestöjen toimesta, jossa jalostustoimikunnan toimesta esitellään venäläis-eurooppalaista laikarotua. Tilaisuudessa kerrotaan rodun vuosittaisesta nykytilasta ja ajankohtaisista asioista.

Terveys ja populaatio

TOIMENPIDE	TOISTUVUUS
- sukusiitosasteen keskiarvon seuranta ja prosentuaalinen osuus tavoiteohjelman ylittävistä arvoista	- vuosittain
- terveyskyselyjen pohjalta listaus esiintyvistä terveydellisistä tekijöistä ja vioista	- vuosittain

- terveystutkimusten seuranta (lonkkakuvaukset, silmätutkimukset)	- vuosittain
- vuosittain seurataan terveyslaskurin antamia tuloksia	- vuosittain
- seurataan rekisteröintien kehitystä	- vuosittain

Luonne- ja käyttöominaisuudet

TOIMENPIDE	TOISTUVUUS
- luonneominaisuuksien seuranta näyttelytuloksista	- vuosittain
- koekäyntien tulosten seuranta ja tilastointi	- vuosittain
- kasvattajien toiminnan tulokset	- vuosittain
- jalostukseen suositeltavien urosten listaus syntymävuosittain	- vuosittain
- jalostukseen käytettyjen koirien listaus (pentueet)	- vuosittain

Ulkomuoto

TOIMENPIDE	TOISTUVUUS
- sertillä palkittujen koirien koko, poikkeaminen ihannekoosta seuranta, jalostukseen käytettyjen koirien koon seuranta (ihannekoon pitäminen rotumääritelmän mukaisena)	- vuosittain
- vuosiyhteenveto näyttelytuloksista (kokonaisuuden seuraaminen ulkomuodollisesti)	- vuosittain
- jalostustarkastukset	- vuosittain

7. LÄHTEET

¹⁾ A. Golubejevin ja D. Furtovin alkuperäisteksteihin (käännös S. Laitinen ja Eila Kämäräinen). Alkuperäiset käännökset on julkaistu Laika-lehdissä vuonna 1988

²⁾ Katariina Mäki 2006

³⁾ *Eläinlääkäri Nina Mahlanen, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema*

⁴⁾ ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

⁵⁾ ELL Anu Lappalainen

⁶⁾ <http://www.koirakissaklinikka.fi/content/fi/11501/101/Sokeritauti.html>

⁷⁾ Suomen Kennelliitto, Jalostustietokanta (taulukko tiedot)